

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΚΓ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

**Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ως θεσμικό όργανο της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Επιβλέπων: Μιχάλης Χρηστάκης

Σπουδάστρια: Νικολέτα Λεκανίδη

ΑΘΗΝΑ - 2015

Περιεχόμενα

Πίνακας Συντιμήσεων και Συντομογραφιών στην ελληνική Γλώσσα	4
Πίνακας Συντιμήσεων και Συντομογραφιών στην αγγλική Γλώσσα	5
Περίληψη	7
Abstract.....	8
Εισαγωγή	9
ΜΕΡΟΣ I: Η σταδιακή Ενίσχυση του Ρόλου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής	12
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	12
1.1. Από την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας έως την Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης	13
1.2. Από την Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως την Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Λισαβόνας.....	15
Συμπερασματικές Παρατηρήσεις	17
ΜΕΡΟΣ II: Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.....	18
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	18
2.1. Οι Αρμοδιότητες της Ε.Ο.Κ.Ε. και η Διαδικασία Άσκησης τους	18
2.2. Η Συγκρότηση του Οργάνου	19
2.3. Η Οργάνωση και η Λειτουργία	22
2.3.1. Η Οργάνωση.....	22
2.3.2. Η Λειτουργία	25
2.4. Η Συμβολή στον κοινωνικό Διάλογο και στην Διαμόρφωση Πολιτικών και Δράσεων	26
2.5. Ο Ρόλος της Ε.Ο.Κ.Ε. στο θεσμικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	29
Συμπερασματικές Παρατηρήσεις	31
ΜΕΡΟΣ III: Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας.....	33
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	33
3.1. Ιστορική Αναδρομή	33

3.2. Οι Αρμοδιότητες της Ο.Κ.Ε. και η Διαδικασία Άσκησης τους.....	34
3.3. Η Συγκρότηση του Οργάνου	36
3.4. Η Οργάνωση και η Λειτουργία της Ο.Κ.Ε.	37
3.5. Η Συμβολή στον δημόσιο εθνικό Διάλογο και στην Διαμόρφωση Πολιτικών ...	40
3.5.1. Το Γνωμοδοτικό έργο της Ο.Κ.Ε.	40
3.5.2. Δραστηριότητες και Εκδηλώσεις	41
3.6. Ο Ρόλος της Ο.Κ.Ε. στο εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό Πλαίσιο	43
Συμπερασματικές Παρατηρήσεις	45
Γενικά Συμπεράσματα και Προτάσεις Βελτίωσης του Πλαισίου Λειτουργίας.....	47
Συμπερασματικά Σχόλια και Προτάσεις για την Ε.Ο.Κ.Ε.	47
Συμπερασματικά Σχόλια και Προτάσεις για την Ο.Κ.Ε. Ελλάδας.....	50
Βιβλιογραφία	53
Πρωτογενείς Πηγές	53
Βιβλία	55
Έντυπα Τεκμήρια	56
Άρθρα	56
Εκθέσεις.....	57
Διαδικτυακές Πηγές	58
Παράρτημα Ι – Ερωτηματολόγιο	60
Παράρτημα ΙΙ- Questionnaire.....	62
Παράρτημα ΙΙΙ- Οι Θητείες της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας.....	63

Πίνακας Συντμήσεων και Συντομογραφιών στην ελληνική Γλώσσα

Α.Δ.Ε.ΔΥ.	Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων
Α.Μ.Ε.Α.	Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
Α.Π.Θ.	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος
Γ.Σ.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Κ.Α.Χ.	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
Ε.Ο.Κ.	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
Ε.Ο.Κ.Ε.	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
Ε.Σ.Ε.Ε.	Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας
Η.Π.Α.	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Ο.Ε.Ε.	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας
Ο.Κ.Ε.	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
ΟΜ.Κ.Ο.Ε.Ε.	Ομοσπονδία Κατασκευαστών και Οικοδομικών Επιχειρήσεων Ελλάδας
ΠΑΣΕΓΕΣ	Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών
ΣΑΤΕ	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών
Σ.Ε.Β.	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
Σ.Ε.Ε.	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
Σ.Ε.Τ.Ε.	Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
Σ.Κ.Ο.Π.	Συμβούλιο Κοινωνικής και Οικονομικής Πολιτικής
Σ.Λ.Ε.Ε.	Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας Συντμήσεων και Συντομογραφιών στην αγγλική Γλώσσα

AICESIS	International Association of Economic and Social Councils and Similar Institutions
CEEP	European Center of Employers and Enterprises Providing Public Services
CCMI	Consultative Commission on Industrial Change
ECO	Economic and Monetary Union and Economic and Social Cohesion
E.T.U.C.	European Trade Union Confederation
INT	Single Market, Production and Consumption
NAT	Agriculture, Rural Development and Environment
REX	External Relations Section
SOC	Employment, Social Affairs and Citizenship
TEN	Transport, Energy, Infrastructure and Information Society
UEAPME	European Association of Craft, Small and Medium-sized Enterprises

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα κύριο Μιχάλη Χρηστάκη για την πολύτιμη καθοδήγηση και τις χρήσιμες συμβουλές του, την κυρία Μάρθα Θεοδώρου, υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας, για την άψογη συνεργασία, την παροχή υλικού τεκμηρίωσης και την βοήθεια της για την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων καθώς και τον Δρ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου, επιστημονικό συνεργάτη της Ο.Κ.Ε., για την άκρως ενδιαφέρουσα και κατατοπιστική συνέντευξη που μου παραχώρησε.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τον ρόλο και τις αρμοδιότητες της **Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ε.Ο.Κ.Ε.)** ως θεσμικό όργανο της **Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Μέσω μιας ιστορικής αναδρομής με αφετηρία την ίδρυση του θεσμού με την Συνθήκη για την **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.)**, διαφαίνεται η σταδιακή διεύρυνση του πεδίου δράσης του, η οποία ήταν αποτέλεσμα της παράλληλης διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Στην συνέχεια, περιγράφεται η συγκρότηση, η οργάνωση και η λειτουργία βάση του τρέχοντος νομικού πλαισίου και η συμβολή του θεσμού στην προαγωγή του **κοινωνικού διαλόγου**. Ακολουθεί ανάλογη ανάλυση για την **Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.)** της Ελλάδας ως όργανο του εθνικού θεσμικού πλαισίου.

Για την συγγραφή της εργασίας μελετήθηκε το ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό πλαίσιο, οι ιστοσελίδες και οι εκδόσεις των εξεταζόμενων οργάνων και η σχετική βιβλιογραφία. Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στην Ο.Κ.Ε. Ελλάδας και συνεντεύξεις με επιστημονικούς συνεργάτες της και υπήρξε επικοινωνία με την Ε.Ο.Κ.Ε. και με μέλη της Ολομέλειας της από την Ελλάδα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Εντέλει, εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τον ρόλο και την συμβολή των εξεταζόμενων θεσμών στην ευρωπαϊκή και εθνική έννομη τάξη αντίστοιχα και παρατίθενται τεκμηριωμένες προτάσεις βελτίωσης σε επίπεδο οργάνωσης και λειτουργίας.

Abstract

The present study discusses the role and responsibilities of the **European Economic and Social Committee (E.E.S.C.)** as an institutional body of the **European Union (E.U.)**. The first part examines the evolution of the institution from its foundation in 1958 by the Treaty establishing the **European Economic Community (E.E.C.)**, emphasizing in the gradual widening of its scope of action throughout the **European integration**. The second part analyses E.E.S.C.'s organization and function and its contribution to the promotion of **social dialogue** and **consultation** in a European level. The third part of the study concerns the **Economic and Social Council of Greece** as an institution of the national framework, emphasizing in its constitution, its role and responsibilities and its contribution to the **policy making process**.

In order for this study to be realized, the European and the national legal framework, the official websites and the publications of both institutions and the relevant bibliography were thoroughly examined. In addition, interviews were conducted with scientific partners of the Economic and Social Council of Greece at its premises and there was contact via e-mail with the E.E.S.C. and members of its Plenary.

In the end, conclusions are drawn on the role and the contribution of the examined bodies within the European and national institutional framework and proposals are made for the improvement of their function and impact.

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία αφορά στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ως θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹. Από την ίδρυσή της και έπειτα ο κεντρικός στόχος της είναι η διαμόρφωση και η αποτύπωση των απόψεων των κοινωνικών εταίρων εν όψει της λήψης των αποφάσεων εντός του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου.

Το συγκεκριμένο θέμα εργασίας επελέχθη λόγω ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος για την Ευρωπαϊκή Ένωση ως θεσμικό οικοδόμημα και ιδιαίτερα για την διερεύνηση του ρόλου μιας επιτροπής με κοινωνικό χαρακτήρα – τόσο σε ευρωπαϊκό όσο σε εθνικό επίπεδο - στην παρούσα δυσμενή οικονομική συγκυρία.

Επιδιωκόμενοι **στόχοι** της εργασίας είναι οι εξής:

- Πρώτον, η παρουσίαση της σταδιακής εξέλιξης της Ε.Ο.Κ.Ε. από την σύσταση της έως σήμερα, μέσω των αναθεωρήσεων του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου.
- Δεύτερον, η αναλυτική παρουσίαση του θεσμού, με έμφαση στην συγκρότηση, την οργάνωση και την λειτουργία του και τον ρόλο του στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.
- Τρίτον, η αναλυτική παρουσίαση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδας² με βάση το νομικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία της και η αξιολόγηση της συμβολής του θεσμού στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και στην διαμόρφωση πολιτικών.
- Τέταρτον, η διεξαγωγή **τεκμηριωμένων συμπερασμάτων** και η κατάθεση **προτάσεων βελτίωσης** της λειτουργίας των εξεταζόμενων θεσμών.

¹ Εφεξής Ε.Ο.Κ.Ε..

² Εφεξής Ο.Κ.Ε..

Τα **μέσα** που χρησιμοποιήθηκαν για να συγγραφεί η παρούσα εργασία είναι τα κάτωθι:

- Πρώτον, η αξιοποίηση του **πρωτογενούς** και του **παράγωγου** ευρωπαϊκού δικαίου που αφορά στην Ε.Ο.Κ.Ε. και του πρωτογενούς και παράγωγου εθνικού δικαίου που αφορά στην Ο.Κ.Ε. της Ελλάδας.
- Δεύτερον, η μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας που σχετίζεται με τους εξεταζόμενους θεσμούς.
- Τρίτον, συζήτηση και καθοδήγηση από τον επιβλέποντα κ. Μιχάλη Χρηστάκη για όλες τις πτυχές και τις διαστάσεις του ζητήματος.
- Τέταρτον, **δομημένη συνέντευξη** (Παράρτημα Ι) εκ του σύνεγγυς με τον Δρ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου, επιστημονικό συνεργάτη της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας και εμπειρογνώμονα σε ζητήματα της Ε.Ε..
- Πέμπτον, εκ του σύνεγγυς συζήτηση με την Δρ. Μάρθα Θεοδώρου, υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων της Ο.Κ.Ε., στα πλαίσια επίσκεψης στις εγκαταστάσεις της.
- Έκτον, αποστολή ερωτηματολογίου στην Ε.Ο.Κ.Ε. και σε μέλη της Ολομέλειας της από την Ελλάδα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Παράρτημα ΙΙ) με απώτερο σκοπό να διευκρινιστούν περαιτέρω ορισμένα ζητήματα που άπτονται της δομής και της λειτουργίας του οργάνου και του ρόλου του εντός της Ε.Ε..
- Έβδομον, η ανασκόπηση των εκδόσεων των εξεταζόμενων θεσμών, ήτοι μελέτες, περιοδικά, εκθέσεις, απολογισμοί δραστηριοτήτες και προγράμματα εργασίας.
- Όγδοον, η αξιοποίηση της επίσημης ιστοσελίδας της Ε.Ο.Κ.Ε. καθώς και των σελίδων της σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Επιπλέον, η μελέτη της επίσημης ιστοσελίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της επίσημης ιστοσελίδας της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας.

Η **μεθοδολογία** εκπόνησης της εργασίας ήταν η εξής:

Πραγματοποιήθηκε η συλλογή βιβλιογραφικού υλικού από την βιβλιοθήκη του Ε.Κ.Δ.Δ. και από το Πάντειο Πανεπιστήμιο καθώς και ενδεδειγμένη διαδικτυακή έρευνα. Μελετήθηκε το εθνικό και το ενωσιακό νομικό πλαίσιο (Συνθήκες, Κανονισμοί, Σύνταγμα, Νόμοι). Ακολούθησε επίσκεψη στην Ο.Κ.Ε. Ελλάδας για διεξαγωγή συνεντεύξεων και συλλογή βιβλιογραφικού υλικού. Στην συνέχεια απεστάλησαν ερωτηματολόγια συνέντευξης στην Ε.Ο.Κ.Ε. και σε μέλη της Ολομέλειας της. Σε όλο δε το διάστημα συγγραφής της εργασίας υπήρχε επικοινωνία με τον επιβλέποντα κ. Μιχάλη Χρηστάκη για καθοδήγηση και κατευθύνσεις.

Η **υπόθεση εργασίας** της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι ότι η Ε.Ο.Κ.Ε. και η Ο.Κ.Ε. φέρουν εις πέρας αποτελεσματικά τον γνωμοδοτικό τους ρόλο και επιπλέον συμβάλουν ενεργά στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και στην διαμόρφωση πολιτικών σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο αντίστοιχα.

Τέλος, η **διάρθρωση** της εργασίας είναι η ακόλουθη:

Στο **πρώτο μέρος** πραγματοποιείται μια ιστορική ανάδρομη από την δημιουργία της Ε.Ο.Κ.Ε. το 1957 ως την θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2009, υπό το πρίσμα των συνθηκών που σταδιακά οδήγησαν στην εξέλιξη του ρόλου της.

Το **δεύτερο μέρος** εστιάζει στην δομή και την λειτουργία της Ε.Ο.Κ.Ε. στο παρόν, με έμφαση στην αλληλεπίδραση της με τα ευρωπαϊκά όργανα και τους κοινωνικούς εταίρους. Εξετάζεται η συμβολή, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, στον κοινωνικό διάλογο και στην αντιμετώπιση καίριων ζητημάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και η απήχηση της στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη.

Το **τρίτο μέρος** αφορά στην Ο.Κ.Ε. της Ελλάδας. Αναλύεται η αναγκαιότητα του θεσμού, η δομή, η λειτουργία και η συμβολή του στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό επίπεδο, υπό το πρίσμα της δημοσιονομικής κρίσης, η οποία επηρεάζει εμμέσως την λειτουργία του.

Στα επιμέρους και στα γενικά **συμπεράσματα** αναφέρονται ορισμένοι παράγοντες που αποτελούν τροχοπέδη στην ομαλή λειτουργία του θεσμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αξιολογείται το κατά πόσον ο θεσμός εκπληρώνει ικανοποιητικά την αποστολή του, ήτοι την προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και την θεσμοθετημένη

εκπροσώπηση των κοινωνικών εταίρων και παρατίθενται **τεκμηριωμένες προτάσεις βελτίωσης** του θεσμού.

ΜΕΡΟΣ Ι: Η σταδιακή Ενίσχυση του Ρόλου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται οι λόγοι σύστασης του θεσμού, η εμπλοκή του με τα ευρωπαϊκά συνδικάτα και ενώσεις και η σταδιακή διεύρυνση του πεδίου δράσης και του ρόλου του μέσω των Συνθηκών. Βασικές πηγές αποτελούν οι Συνθήκες, η σχετική βιβλιογραφία και αρθρογραφία και οι εκδόσεις της Ε.Ο.Κ.Ε..

Μητέρα της Ε.Ο.Κ.Ε. και όλων των Ο.Κ.Ε. θεωρείται η γαλλική Ο.Κ.Ε., η δημιουργία της οποίας προβλεπόταν στο γαλλικό Σύνταγμα του 1945. Ο θεσμός των Ο.Κ.Ε. άρχισε να αναπτύσσεται στη δεκαετία του 1950 σε εθνικό επίπεδο και στη συνέχεια υιοθετήθηκε από τη Συνθήκη της Ρώμης για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Όπως θα καταδειχθεί στην συνέχεια, οι διαδοχικές διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αύξησαν σταδιακά τον αριθμό των μελών της Ε.Ο.Κ.Ε., αλλά κυρίως οι διαδοχικές Συνθήκες της έδωσαν όλο και περισσότερες και σημαντικότερες αρμοδιότητες. Μέσα σε σχεδόν 60 χρόνια, η Ε.Ο.Κ.Ε. υιοθέτησε χιλιάδες γνωμοδοτήσεις με στόχο να συμβάλλει στη βελτίωση της ζωής των πολιτών της Ε.Ε.. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές εκτείνονται από αυτές που αποσκοπούν την προστασία των ευρωπαϊκών καταναλωτών από επικίνδυνα ή ακατάλληλα προϊόντα έως αυτές που υπερασπίζονται τα ίσα δικαιώματα για όλους τους πολίτες της Ε.Ε., ιδίως τους πιο ευάλωτους, που προωθούν ορθές πρακτικές σε τομείς όπως το περιβάλλον και την ενεργειακή πολιτική και που ενθαρρύνουν τις αρχές της δημοκρατίας, της ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλον τον κόσμο (Ε.Ο.Κ.Ε., 2014¹, σελ.5).

1.1. Από την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας έως την Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ε.Ο.Κ.Ε. συστάθηκε από τις Συνθήκες περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας που υπεγράφησαν στη Ρώμη στις 25 Μαρτίου 1957 και πραγματοποίησε την πρώτη της επίσημη συνεδρίαση το 1958.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ε.Ο.Κ.Ε., ο θεσμός ιδρύθηκε αρχικά για να εμπλέξει τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες συμφερόντων³ στην θεμελίωση της κοινής αγοράς και για να αναπτύξει τον κατάλληλο «θεσμικό εξοπλισμό» ώστε να συμβάλλει επαρκώς στην ενημέρωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Επιπρόσθετα, υπήρχε η πρόθεση να αποτελέσει η Ε.Ο.Κ.Ε. το βασικό μέσο επικοινωνίας μεταξύ των ομάδων συμφερόντων και των θεσμών της Ένωσης.

Επιπλέον **λόγοι** που οδήγησαν στην ίδρυση του εξεταζόμενου θεσμού ήταν οι εξής: Πρώτον, πέντε από τα έξι ιδρυτικά μέλη - με εξαίρεση την Γερμανία - διέθεταν ανάλογα όργανα στα εθνικά συστήματά τους. Κύριος ρόλος των οργάνων αυτών ήταν να παρέχουν ένα βήμα διαλόγου, στο οποίο μπορούσαν να εκφράζουν τις απόψεις τους οι ομάδες τομεακών συμφερόντων, υποκαθιστώντας με τον τρόπο αυτό την λαϊκή βούληση, όπως αυτή εκφράζεται μέσω των κοινοβουλίων.

Δεύτερον, η κυρίως οικονομική φύση της Κοινότητας σήμαινε ότι τα διάφορα τομεακά συμφέροντα θα επηρεάζονταν άμεσα από τις εξελίξεις της πολιτικής και θα ήταν οι κύριοι μέτοχοι και οι συντελεστές της προόδου της ολοκλήρωσης.

Τρίτον, δεν εθεωρείτο ότι η Συνέλευση (όπως ονομαζόταν τότε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) θα αποτελούσε αποτελεσματικό χώρο διαλόγου για την ανάπτυξη των απόψεων των τομεακών συμφερόντων.

³ Η έννοια του κοινωνικού συμφέροντος διαφοροποιείται ανάλογα με τον τρόπο που προσεγγίζεται θεωρητικά. Από την πλευρά της συμβατικής (πλουραλιστικής) θεωρίας, το κοινωνικό συμφέρον παραπέμπει σε μια ωφελιμιστική συμπεριφορά των ατόμων με σκοπό την ικανοποίηση ατομικών ή και συλλογικών αναγκών. Η κοινωνική αυτή δράση πραγματοποιείται στο επίπεδο της αγοράς και ακολουθεί σχεδόν πάντοτε θεσμοθετημένες διαδικασίες επηρεασμού της πολιτικής. (Στεφάνου Κ., Μοσχονάς Α., 2006, σελ.659).

Τέταρτον, το θεσμικό πλαίσιο των Συνθηκών της Ρώμης βασιζόταν στο πρότυπο της Συνθήκης των Παρισίων, η οποία προέβλεπε ένα κοινωνικοοικονομικό συμβουλευτικό όργανο, τη Συμβουλευτική Επιτροπή της Ε.Κ.Α.Χ. (Nugent N., 2003, σελ. 360).

Η ιδέα της δημιουργίας ενός τέτοιου θεσμού αντανακλά την κυριαρχία του λεγόμενου «μοντέλου κοινωνικής αγοράς» (**social market model**) στις σχέσεις μεταξύ της εκτελεστικής εξουσίας και της κοινωνίας των πολιτών, την περίοδο της ίδρυσης της Ε.Ο.Κ. (James W., 2007) σε αντιδιαστολή με το «φιλελεύθερο μοντέλο αγοράς» (**liberal market model**) που κυριάρχει ανέκαθεν στις Η.Π.Α. (Critchley P., 1995).

Η **δομή και οι δραστηριότητες** της Ε.Ο.Κ.Ε. ορίζονται στα άρθρα 257 - 262 της Συνθήκης για την Ε.Ο.Κ.. Αρχικά το γνωμοδοτικό έργο της αφορούσε ζητήματα εσωτερικής αγοράς με έμφαση στην ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων, κεφαλαίων, αγαθών και υπηρεσιών, την κοινωνική πολιτική και απασχόληση και συγκεκριμένα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την οικονομική και κοινωνική συνοχή, την ισότητα των φύλων και τα διαρθρωτικά ταμεία. Επιπρόσθετα, στο πεδίο της δραστηριότητας της περιλαμβάνονταν το περιβάλλον και η δημόσια υγεία, η έρευνα και τομεακές πολιτικές όπως η γεωργία, η βιομηχανία, η υπηρεσίες και οι μεταφορές.

Ο ρόλος της Ε.Ο.Κ.Ε. θεμελιώθηκε με την **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη** το 1987 η οποία τροποποίησε αλλά και διεύρυνε το πεδίο δραστηριότητας του θεσμού στους εξής τομείς: Σιδηροδρομικές μεταφορές, φορολογία, προσέγγιση νομοθεσιών των κρατών μελών στα πλαίσια της κοινής αγοράς, οδικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές, υγεία και ασφάλεια στην εργασία, οικονομική και κοινωνική συνοχή, έρευνα και ανάπτυξη και περιβάλλον.

Ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένους ερευνητές (James W., 2007) η Ε.Ο.Κ.Ε. δεν είχε πλήρη επιτυχία στην αποστολή της καθώς αρκετές ομάδες συμφερόντων δεν έδωσαν βαρύτητα στον εν λόγω θεσμό κι επεδίωξαν να επηρεάσουν άμεσα τους Επιτρόπους και τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το γεγονός αυτό υποβάθμισε εν μέρει τον ρόλο της και ως αποτέλεσμα υπήρξε κίνδυνος κατάργησης της καθώς το ενοποιητικό εγχείρημα προχωρούσε σε όλο και μεγαλύτερη εμβάθυνση την δεκαετία του 1980 και 1990.

1.2. Από την Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως την Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Λισαβόνας

Η **Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση** (Μάαστριχτ, 1992) ενίσχυσε εκ νέου τον ρόλο της Ε.Ο.Κ.Ε. και έκτοτε εστιάζει στην προαγωγή των στόχων της Ε.Ε. μαζί με την πολιτική ηγεσία της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η Συνθήκη διεύρυνε εκ νέου την αποστολή του θεσμού στα πεδία της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, την δημόσιας υγείας, της προστασίας του καταναλωτή, των διευρωπαϊκών δικτύων, της βιομηχανίας, της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, των ταμείων συνοχής, των περιφερειακών ταμείων, της έρευνας και της ανάπτυξης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (**Davis E.**, 2013, σελ. 3).

Επιπλέον, με το **Κοινωνικό Πρωτόκολλο** που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ε.Ε., οι κοινοτικές αρμοδιότητες επεκτείνονται και στον κοινωνικό τομέα. Οι στόχοι του πρωτοκόλλου είναι η προώθηση της απασχόλησης, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, η κατάλληλη κοινωνική προστασία, ο κοινωνικός διάλογος, η ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων για να διασφαλιστεί υψηλό και βιώσιμο επίπεδο απασχόλησης και η ένταξη των ατόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας. Ως αποτέλεσμα, η Ε.Ο.Κ.Ε. αποτελεί έκτοτε τον καταλληλότερο θεσμό για διαβούλευση επί των παραπάνω ζητημάτων.

Τέλος, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση τροποποίησε την οργάνωση της Ε.Ο.Κ.Ε. και τους κανόνες λειτουργίας της και καθιέρωσε μια κοινή γραμματεία για την Ε.Ο.Κ.Ε. και την νεοσύστατη Επιτροπή των Περιφερειών.

Η **Συνθήκη του Άμστερνταμ** (1.5.1999) κατήργησε την κοινή διοικητική δομή μεταξύ της Ε.Ο.Κ.Ε. και της Επιτροπής των Περιφερειών. Επιπλέον, τροποποίησε το πεδίο δραστηριοτήτων του εξεταζόμενου θεσμού στα πεδία της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων, της ισότητας των ευκαιριών και της δημόσιας υγείας. Τέλος, έδωσε την δυνατότητα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμβουλευέται την Ε.Ο.Κ.Ε., όποτε το έκρινε ως σκόπιμο.

Η αντιπροσωπευτική φύση της Ε.Ο.Κ.Ε. επιβεβαιώθηκε με την **Συνθήκη της Νίκαιας** τον Φεβρουάριο του 2001, με το νέο Άρθρο 257 να ορίζει ότι η Επιτροπή απαρτίζεται από «εκπροσώπους των διαφόρων οικονομικών και κοινωνικών συστατικών στοιχείων

της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών», αποσαφηνίζοντας έτσι τον ρόλο της Ε.Ο.Κ.Ε. σαν έναν σύνδεσμο μεταξύ της Ε.Ε. και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με την ίδια να λειτουργεί σαν ένα μόνιμο, δομημένο forum διαλόγου και διαβούλευσης σε ενωσιακό επίπεδο (**Davis E.**, 2013, σελ. 3).

Η **Συνθήκη της Λισαβόνας** που αποτελεί το ισχύον νομικό καθεστώς, θέτει ως συνολικό στόχο της Ε.Ε. τον **κοινωνικό διάλογο**. Με το άρθρο 152 Σ.Λ.Ε.Ε. η Ένωση δεσμεύεται να προωθήσει τον κοινωνικό διάλογο και τονίζεται η ανάγκη για σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων και της ποικιλομορφίας των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων. Με τις διατάξεις αυτές, η Συνθήκη της Λισαβόνας αναβαθμίζει το πολιτικό κύρος του κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο Ε.Ε.. Στόχος αποτελεί η προώθηση της δημοκρατίας και της αποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ένωσης (**Ο.Κ.Ε.**, 2012, σελ.8).

Ως αποτέλεσμα, προσφέρονται στην Ε.Ο.Κ.Ε. νέες ευκαιρίες και οι αρμοδιότητες της διευρύνονται. Για πρώτη φορά οι θεσμοί της Ε.Ε. υποχρεούνται να παρέχουν στην κοινωνία των πολιτών και τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις της την δυνατότητα να εκθέσουν τις απόψεις του σε έναν ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο. Παρότι στα πλαίσια του θεσμού υπήρχε πάντα η δυνατότητα για διάλογο και ανοιχτή έκφραση απόψεων, η νέα συνθήκη ενθαρρύνει την Ε.Ο.Κ.Ε. να εξελίξει περαιτέρω τον ρόλο της και τις σχέσεις της με άλλους θεσμούς (**Ε.Ο.Κ.Ε.**, 2011). Ο θεσμός συμμετέχει πλέον ενεργά στον δημόσιο διάλογο για τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης, για την ενεργειακή πολιτική, για το περιβάλλον και για την κλιματική αλλαγή.

Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Διαπιστώνεται ότι η σταδιακή ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος μέσω της διάχυσης των αρμοδιοτήτων (**spillover effect**) διεύρυνε σημαντικά το πεδίο δραστηριότητας του εξεταζόμενου θεσμού.

Η ενίσχυση του ρόλου της και της δραστηριότητας της από το 1958 έως σήμερα είναι εμφανής μέσω της αύξησης του όγκου του έργου της όπως φαίνεται και από την νομοθετική πύλη Eur-Lex της Ε.Ε.⁴ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 1960 εξέδωσε τρεις γνωμοδοτήσεις, το 1970 είκοσι εννιά, το 1980 ογδόντα τρεις και το 1990 διακόσιες.

Παρότι την δεκαετία του 1980 αμφισβητήθηκε η συμβολή του θεσμού, με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1992 δόθηκε νέα πνοή και παρουσιάστηκαν νέες ευκαιρίες συμβολής στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Στην συνέχεια της παρούσας εργασίας, πέραν από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία της, αναφέρεται επιλεκτικά το πρόσφατο γνωμοδοτικό έργο της και οι κυριότερες δράσεις της ώστε να αναδειχθεί η συμβολή της στον κοινωνικό διάλογο σε ευρωπαϊκό επίπεδο και στην σταδιακή οικοδόμηση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας και ενός ευρωπαϊκού δήμου.

⁴ Αναλυτική καταγραφή των γνωμοδοτήσεων της Ε.Ο.Κ.Ε. διαχρονικά στον παρακάτω σύνδεσμο: <http://eur-lex.europa.eu/browse/institutions/eco-social.html>

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Όπως διαπιστώθηκε στο Μέρος Ι, η Ε.Ο.Κ.Ε. φιλοδοξεί να αποτελέσει μια «γέφυρα» μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Στο παρόν μέρος εξετάζονται οι αρμοδιότητες του οργάνου, η συγκρότηση, η οργάνωση και η λειτουργία του καθώς και η συμβολή του στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και στην διαμόρφωση πολιτικών. Βασικές πηγές αποτελούν η Συνθήκη για την Ε.Ε. και η Συνθήκη για την λειτουργία της Ε.Ε., ο Κανονισμός Λειτουργίας της Ε.Ο.Κ.Ε. ο ιστότοπος της Ε.Ε., η επίσημη ιστοσελίδα του οργάνου και οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης στις οποίες προβάλλεται η δράση του.

Επιπλέον, εξετάζεται ο ρόλος του θεσμού στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα μέσω δομημένης συνέντευξης με τον Δρ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου, επιστημονικό συνεργάτη της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας και εμπειρογνώμονα σε ευρωπαϊκά θέματα.

2.1. Οι Αρμοδιότητες της Ε.Ο.Κ.Ε. και η Διαδικασία Άσκησης τους

Με βάση το άρθρο 13 παρ. 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, ασκώντας συμβουλευτικά καθήκοντα.

Συγκεκριμένα, τα εν λόγω όργανα ζητούν τη γνώμη της Ε.Ο.Κ.Ε. στις περιπτώσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες⁵ αλλά και σε κάθε περίπτωση που το κρίνουν σκόπιμο. Αν το θεωρήσουν αναγκαίο, ορίζουν στην Ε.Ο.Κ.Ε. προθεσμία τουλάχιστον ενός μήνα για να υποβάλει τη γνώμη της. Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η έλλειψη γνώμης δεν εμποδίζει το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν. Η ίδια δύναται να διατυπώνει

⁵ Ενδεικτικά αναφέρονται οι τομείς της αγροτικής πολιτικής (άρθρο 43), της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και υπηρεσιών (άρθρα 46, 50 και 59), της απασχόλησης (άρθρα 148, 159 και 153) και της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής (άρθρο 175), αναλυτικότερα: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.13.html

γνώμη με δική της πρωτοβουλία στις περιπτώσεις που το θεωρεί σκόπιμο (Άρθρο 304 Σ.Λ.Ε.Ε.).

Στα καθήκοντα της περιλαμβάνεται και η κατάρτιση **διερευνητικών γνωμοδοτήσεων** κατόπιν αιτήματος των νομοθετών της Ε.Ε., όταν αυτοί επιθυμούν μια γενική επισκόπηση των θέσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και η δημοσίευση ενημερωτικών εκθέσεων για θέματα επικαιρότητας. Η Ε.Ο.Κ.Ε. αναπτύσσει επίσης ιδέες που αντανakλούν τα αιτήματα της κοινωνίας των πολιτών για τα διάφορα εγχειρήματα και διενεργεί **αξιολογήσεις αντικτύπου** για τον έλεγχο των συνεπειών της ευρωπαϊκής νομοθεσίας (Ε.Ο.Κ.Ε., 2014, σελ. 3).

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ένωσης, η **αποστολή** της Ε.Ο.Κ.Ε. κατ' ουσίαν είναι να παρέχει στις ομάδες συμφερόντων τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις των νομοθετικών οργάνων της Ε.Ε.. Οφείλει να μεριμνά ώστε η πολιτική και η νομοθεσία της Ένωσης να συνάδουν με τις εκάστοτε οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, επιδιώκοντας συναίνεση για το κοινό όφελος. Επιπλέον, ενθαρρύνει την ανάπτυξη μιας συμμετοχικής Ε.Ε. δίνοντας την δυνατότητα στις οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών και στις άλλες ομάδες συμφερόντων να εκφράζουν τις απόψεις τους, και εξασφαλίζοντας έναν διάλογο μαζί τους. Τέλος, επιδιώκει να προωθούνται οι αξίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης, της συμμετοχικής δημοκρατίας και ο ρόλος των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

2.2. Η Συγκρότηση του Οργάνου

Με βάση το άρθρο 300 παρ. 2 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ε.Ο.Κ.Ε. *«απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων αντιπροσωπευτικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως στον κοινωνικοοικονομικό, κοινωφελή, επαγγελματικό και πολιτιστικό τομέα»*. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει απόφαση με την οποία καθορίζεται η σύνθεση της Ε.Ο.Κ.Ε. (Άρθρο 301 Σ.Λ.Ε.Ε.). Τα

μέλη του οργάνου την δεδομένη περίοδο είναι **τριακόσια πενήντα τρία**. Ο αριθμός των μελών ανά χώρα εξαρτάται από το μέγεθος του πληθυσμού της εκάστοτε χώρας.⁶

Τα μέλη της Ε.Ο.Κ.Ε διορίζονται για **πέντε έτη**, και η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί. Συνεδριάζουν περίπου εννέα φορές τον χρόνο. Σύμφωνα με το άρθρο 300 παρ. 4 της Σ.Λ.Ε.Ε., τα μέλη ασκούν τα καθήκοντά τους με **πλήρη ανεξαρτησία**, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Το Συμβούλιο εγκρίνει μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή τον κατάλογο των μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος-μέλος. Στην ουσία τα μέλη ορίζονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο μπορεί να ζητά τη γνώμη ευρωπαϊκών οργανώσεων αντιπροσωπευτικών των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες ενδιαφέρονται για τις δραστηριότητες της Ένωσης (Άρθρο 302 Σ.Λ.Ε.Ε.).

Η Ε.Ο.Κ.Ε. *απαρτίζεται* από τρεις Ομάδες: Εργοδότες (Ομάδα Ι), εργαζόμενοι (Ομάδα ΙΙ) και διάφορες δραστηριότητες (Ομάδα ΙΙΙ).

Η **Ομάδα των εργοδοτών** με Πρόεδρο τον Jacek Krawczyk *απαρτίζεται* από 117 μέλη, επιχειρηματίες και αντιπροσώπους επιχειρηματικών οργανώσεων της βιομηχανίας, του εμπορίου, των υπηρεσιών και της γεωργίας από τα 28 κράτη μέλη της Ένωσης. Από την Ελλάδα ενδεικτικά αναφέρεται η κα Ειρήνη Υβόννη Παρή, μόνιμη εκπρόσωπος του Σ.Ε.Β. στις Βρυξέλλες.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Ε.Ο.Κ.Ε., **στόχος** της ομάδας αποτελεί η προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω την εξέλιξης της επιχειρηματικότητας, η οποία παίζει καίριο ρόλο για ενίσχυση της ευημερίας της κοινωνίας και της δημιουργίας θέσεων εργασίας, ιδίως στην τρέχουσα δυσμενή οικονομική συγκυρία. Η ομάδα των εργοδοτών συνεργάζεται στενά με τις πέντε μεγάλες επιχειρηματικές οργανώσεις BUSINESSSEUROPE, CEEP, EUROCHAMBRES, EuroCommerce και UEAPME.

⁶ Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Ε.Ο.Κ.Ε. *απαρτίζεται* από 24 μέλη από την Γερμανία, την Γαλλία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο αντίστοιχα, 21 από την Πολωνία και την Ισπανία αντίστοιχα, 15 από την Ρουμανία, 12 από την Αυστρία, το Βέλγιο, την Βουλγαρία, την Τσεχία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και την Σουηδία, 9 από την Κροατία, την Δανία, την Φινλανδία, την Ιρλανδία, την Λιθουανία και την Σλοβακία αντίστοιχα, 7 από την Εσθονία την Σλοβενία και την Λιθουανία, 6 από την Κύπρο και το Λουξεμβούργο και 5 από την Μάλτα.

Η **Ομάδα των εργαζομένων** περιλαμβάνει αντιπροσώπους από τα εθνικά συνδικάτα, συνομοσπονδίες και τομεακές ομοσπονδίες. Πρόεδρος είναι ο κ. Γιώργος Ντάσης, ιδρυτικό μέλος του Ινστιτούτου Εργασίας της Γ.Σ.Ε.Ε..

Προτεραιότητες της ομάδας αποτελούν η πλήρης απασχόληση, η βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας των εργαζομένων στην Ευρώπη, η ευημερία όλων των ευρωπαϊών πολιτών, καθώς και των εργαζομένων και των οικογενειών τους σε άλλες ηπείρους. Επιπλέον, η ομάδα επιδιώκει να εξασφαλίσει έναν ισχυρό ρόλο για τον εργαζόμενο κατά την διαμόρφωση πολιτικής στην Ένωση. Τα μέλη της εκπροσωπούν πάνω από ογδόντα συνδικαλιστικές οργανώσεις, η πλειοψηφία των οποίων συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία (ETUC) ή τις τομεακές της ομοσπονδίες. Από την Ελλάδα, ενδεικτικά αναφέρεται ο κ. Σπυρίδων Παπασπύρος, Πρόεδρος της ΑΔΕΔΥ.

Η **Τρίτη Ομάδα** συνενώνει ένα ευρύ πεδίο κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών οργανώσεων και οργανώσεων απασχόλησης, οι οποίες αποτελούν την κοινωνία των πολιτών στα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται αγροτικές οργανώσεις, εκπρόσωποι των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και των επαγγελματιών, καταναλωτικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς και οργανώσεις σχετικές με την οικογένεια, την ισότητα των φύλων, την νεολαία, τις μειονότητες, τα Α.Μ.Ε.Α., τον εθελοντισμό και μέλη της ιατρικής, νομικής, επιστημονικής και ακαδημαϊκής κοινότητας. Πρόεδρος είναι ο Ιταλός καταγωγής Luca Jahier. Ο κοινός **στόχος** της Τρίτης Ομάδας είναι να επιτύχει ουσιαστική οικονομική, κοινωνική και συμμετοχική δημοκρατία στην Ε.Ε.. Ενδεικτικά αναφέρεται η [Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος](#), η οποία αποτελεί μέλος της Ε.Ο.Κ.Ε. και δραστηριοποιείται μέσω του εκπροσώπου της Γκόφα Παναγιώτη στα τμήματα Ενιαία Αγορά, Παραγωγή και Κατανάλωση (INT), Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Δικαιώματα του Πολίτη (SOC) και Συμβουλευτική Επιτροπή για τις Βιομηχανικές Μεταλλαγές (CCMI).

Βασική επιδίωξη αποτελεί η επίτευξη συναίνεσης και **συναντίληψης** μεταξύ των Ομάδων αυτών, ώστε οι γνωμοδοτήσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. να αντικατοπτρίζουν τα οικονομικά και τα κοινωνικά συμφέροντα των πολιτών της Ε.Ε.. Το άρθρο 27 του Κανονισμού λειτουργίας της Ε.Ο.Κ.Ε. αναφέρει τις βασικές αρμοδιότητες των ομάδων

σύμφωνα με το οποίο οι πρόεδροι των Ομάδων επικουρούν την Προεδρία της Ε.Ο.Κ.Ε. κατά τη χάραξη των πολιτικών και κατά τον έλεγχο των δαπανών.

Η τριμερής δομή της Ε.Ο.Κ.Ε. κρίνεται ως ικανοποιητική καθώς αντανακλά επαρκώς την κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα στην Ένωση.

2.3. Η Οργάνωση και η Λειτουργία

2.3.1. Η Οργάνωση

Το άρθρο 303 Σ.Λ.Ε.Ε. ορίζει ότι η Ε.Ο.Κ.Ε. εκλέγει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το Προεδρείο της για περίοδο δυόμισι ετών. Το **Προεδρείο** περιλαμβάνει τον Πρόεδρο και τους δύο Αντιπροέδρους, τους τρεις προέδρους ομάδων, τους έξι προέδρους των ειδικευμένων τμημάτων και μεταβλητό αριθμό μελών, ο οποίος δεν υπερβαίνει τον αριθμό των κρατών-μελών.

Τα βασικότερα **καθήκοντα** του Προεδρείου είναι να καθορίζει την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του θεσμού, να έχει την πολιτική ευθύνη της γενικής της διεύθυνσης και να εξετάζει κάθε εξάμηνο τη συνέχεια που δίνεται στις γνωμοδοτήσεις που εκδίδει η Ε.Ο.Κ.Ε. βάσει μιας έκθεσης η οποία καταρτίζεται προς το σκοπό αυτό.

Ο **Πρόεδρος** εκλέγεται από τα μέλη των τριών ομάδων. Είναι αρμόδιος να εκπροσωπεί την Ε.Ο.Κ.Ε. στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων και να την ενημερώνει σχετικά με τις δράσεις και τα μέτρα που εκτελούνται εξ ονόματός της. Μετά την εκλογή του παρουσιάζει στην ολομέλεια το πρόγραμμα εργασίας για όλη τη διάρκεια της θητείας του και προβαίνει σε απολογισμό των δραστηριοτήτων του μετά το τέλος της. Οι **Αντιπρόεδροι** εκλέγονται από τα μέλη των δύο ομάδων στις οποίες δεν ανήκει ο Πρόεδρος. Εκλέγονται για διάρκεια δύο ετών εκ περιτροπής μεταξύ των μελών των τριών ομάδων και υποβοηθούν επί μονίμου βάσεως τον Πρόεδρο στο έργο του. Πρόεδρος της Ε.Ο.Κ.Ε. την δεδομένη περίοδο είναι ο **Henri Malosse** από την Γαλλία και Αντιπρόεδροι ο **Hans - Joachim Wilms** από την Γερμανία και η **Jane Morrice** από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Ε.Ο.Κ.Ε. περιλαμβάνει έξι **ειδικευμένα τμήματα**:

- ❖ Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή – ECO
- ❖ Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση – INT
- ❖ Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον – NAT
- ❖ Εξωτερικές σχέσεις – REX
- ❖ Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη – SOC
- ❖ Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών – TEN

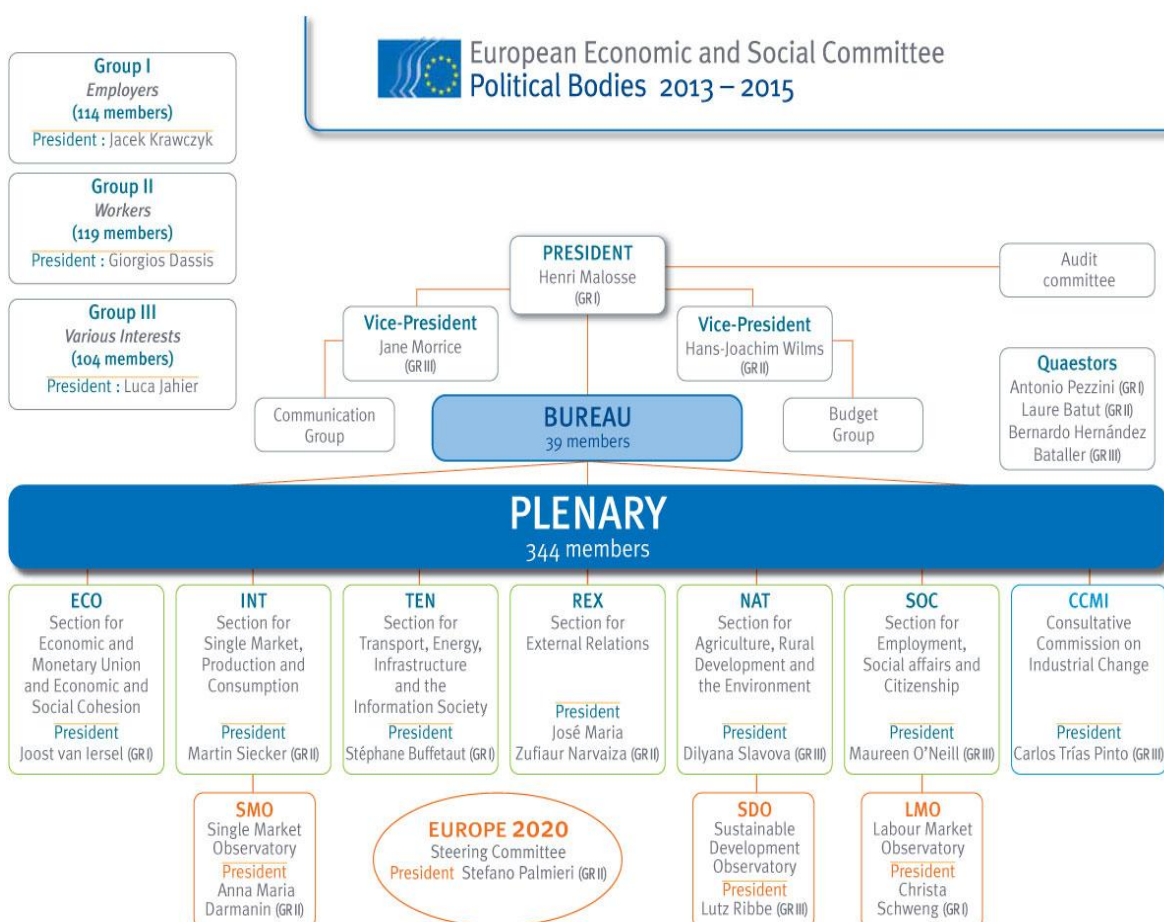
Τα ειδικευμένα τμήματα έχουν ως καθήκον την **επεξεργασία γνωμοδοτήσεων και ενημερωτικών εκθέσεων**. Μπορούν επίσης να συγκροτήσουν μεταξύ των μελών τους είτε μία ομάδα μελέτης, είτε μία συντακτική ομάδα, είτε να ορίσουν ένα κοινό εισηγητή. Ο εισηγητής είναι επιφορτισμένος με την επεξεργασία της γνωμοδότησης και την παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται σ' αυτήν στα θεσμικά ευρωπαϊκά όργανα μετά την έγκρισή της από την ολομέλεια. Τα μέλη συμμετέχουν σε ένα ή περισσότερα τμήματα βάσει των τομέων εμπειρογνωμοσύνης τους. Στη διαδικασία αυτή, όλοι οι συμμετέχοντες καλούνται να διαπραγματευθούν για την επίτευξη συναίνεσης.

Για ορισμένα ειδικά θέματα ή για θέματα που ενδέχεται να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα πολλών ειδικευμένων τμημάτων η Ε.Ο.Κ.Ε. μπορεί να κάνει χρήση μιας ειδικής προσωρινής δομής, της **υποεπιτροπής**. Η δομή αυτή λειτουργεί κατά τρόπο ανάλογο με τα ειδικευμένα τμήματα και τα σχέδια γνωμοδότησης που επεξεργάζεται υποβάλλονται κατ' ευθείαν για συζήτηση στην επιτροπή.

Η Ε.Ο.Κ.Ε. μπορεί να ιδρύσει **παρατηρητήρια** όταν η φύση, το μέγεθος και ο ειδικός χαρακτήρας του υπό εξέταση θέματος απαιτούν ειδική ευελιξία των μεθόδων εργασίας, των διαδικασιών και των μέσων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Επίσης, εάν η σημασία ενός συγκεκριμένου θέματος το δικαιολογεί, τα διάφορα όργανα και οι δομές εργασίας της επιτροπής μπορούν να καλέσουν σε **ακρόαση** εξωτερικές προσωπικότητες. Επιπλέον, ο Πρόεδρος μπορεί να αναθέσει σε **εμπειρογνώμονες** να διευκρινίσουν τις τεχνικές πτυχές του αντικειμένου των εργασιών. Σημαντικό ρόλο επιτελεί η συντονιστική επιτροπή «Ευρώπη 2020», η οποία παρακολουθεί την πρόοδο υλοποίησης των στρατηγικών της Ε.Ε..

Τέλος, λόγω της ειδικής της αποστολής, η Ε.Ο.Κ.Ε. μπορεί να διατηρεί διαρθρωμένες σχέσεις με τις παρόμοιες οικονομικές και κοινωνικές επιτροπές και θεσμούς της Ένωσης και των τρίτων χωρών. Έτσι, ορίζει **αντιπροσωπείες** επιφορτισμένες με τη διατήρηση αυτών των σχέσεων. Στο ακόλουθο οργανόγραμμα απεικονίζεται η δομή του θεσμού και οι ιεραρχικές σχέσεις των οργάνων:

Οργανόγραμμα Ε.Ο.Κ.Ε.

Πηγή: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.organisational-charts-political>

2.3.2. Η Λειτουργία

Όσον αφορά στην **λειτουργία** του οργάνου κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν τα εξής: Συγκαλείται από τον πρόεδρο, με αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής ενώ μπορεί να συνεδριάσει με δική της πρωτοβουλία.

Τα κείμενα ή οι αποφάσεις της επιτροπής και των οργάνων της εγκρίνονται, εκτός διαφορετικής πρόβλεψης, **κατά πλειοψηφία**. Οι ψηφοφορίες είναι φανερές, ονομαστικές ή μυστικές. Μυστική ψηφοφορία γίνεται στην περίπτωση που το ζητήσει η πλειοψηφία των μελών. Οι σύνοδοι της Ολομέλειας και οι συνεδριάσεις των ειδικευμένων τμημάτων είναι δημόσιες.

Εάν προκύπτει έκτακτη ανάγκη από την προθεσμία που έχει τεθεί στην επιτροπή για την προετοιμασία της γνωμοδότησής της, μπορεί να αποφασιστεί η εφαρμογή της **επείγουσας διαδικασίας**. Ο Πρόεδρος, χωρίς να ενημερώσει προηγουμένως το προεδρείο, λαμβάνει αμέσως όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει τη διενέργεια των εργασιών της Ε.Ο.Κ.Ε..

Η τελική γνωμοδότηση οφείλει να αντικατοπτρίζει τις προσδοκίες όλων των ομάδων της κοινωνίας μέσα από μια διαδικασία συμβιβασμού και αμοιβαίου σεβασμού (Ε.Ο.Κ.Ε., 2014², σελ. 3). Σύμφωνα με τον **Nugent N.** (2003, σελ. 365) ο εξεταζόμενος θεσμός λειτουργεί συνήθως με αρκετά συναινετικό τρόπο και οι περισσότερες γνώμες της διαμορφώνονται ομόφωνα ή με πολύ μεγάλη πλειοψηφία. Ωστόσο, μια διαφορά άξια αναφοράς ανάμεσα στις γνώμες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και σε αυτές της Ε.Ο.Κ.Ε. είναι ότι η δεύτερη δεν ενδιαφέρεται όσο το πρώτο για την διατύπωση μιας ενιαίας θέσης, από την οποία θα αποκλείονται όλες οι μειοψηφικές απόψεις. Οι θέσεις της μειοψηφίας μπορούν κάλλιστα να επισυνάπτονται ως παραρτήματα στις γνωμοδοτήσεις που εγκρίνονται από την πλειοψηφία των μελών στην σύνοδο ολομέλειας. Η Ε.Ο.Κ.Ε. δημοσιεύει τις γνωμοδοτήσεις της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το **πρόγραμμα εργασίας** του οργάνου αποτελεί συνάρτηση του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και των προτεραιοτήτων της εκάστοτε Προεδρίας του Συμβουλίου της Ένωσης, καθώς και του προγράμματος εργασίας που παρουσιάζει κάθε Πρόεδρος μετά την εκλογή του.

Τέλος κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ε.Ο.Κ.Ε. ανέρχεται στα 131 εκατομμύρια ευρώ.

2.4. Η Συμβολή στον κοινωνικό διάλογο και στην Διαμόρφωση Πολιτικών και Δράσεων

Κάθε χρόνο, η Ε.Ο.Κ.Ε. δημοσιεύει περίπου 200 γνωμοδοτήσεις σε 24 γλώσσες. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής: Η γνωμοδότηση με θέμα «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών», η οποία επισημαίνει μεταξύ άλλων τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη στο ζήτημα της ανεργίας και προτείνει ορισμένες τροποποιήσεις στην Πρόταση του Συμβουλίου.

Η γνωμοδότηση με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης - Έκθεση για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 και 473/2013» με την οποία διατυπώνονται ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση και προτείνεται μια βαθύτερη θεώρηση στην διακυβέρνηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Εκτός από τον γνωμοδοτικό της ρόλο, καταβάλλει προσπάθειες για τη καθιέρωση ενός προτύπου **συμμετοχικής δημοκρατίας** στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι διοργανώνει πάνω από 2.000 συναντήσεις ετησίως στις Βρυξέλλες και στα κράτη μέλη. Επιδιώκει να συμβάλλει στην ανάπτυξη των κοινωνικοοικονομικών οργανώσεων της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των χωρών που είναι υποψήφιες για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βασικές δραστηριότητες του εξεταζόμενου θεσμού είναι οι εξής: Πρώτον, εκπονεί **εκθέσεις ενημέρωσης** σε θέματα επίκαιρου ενδιαφέροντος και προβληματισμού.

Δεύτερον, συνδέεται μέσω αντιπροσωπειών με πολλά διεθνή όργανα και οργανώσεις. Τρίτον, επιδιώκει να αξιοποιεί τις διάφορες επαφές με άλλα όργανα της Ε.Ε. για την προώθηση των απόψεων της (Nugent N., 2003, σελ. 363).

Ενδεικτικά επιλέγεται η παρουσίαση ορισμένων προτεραιοτήτων της περιόδου 2010 - 2013 επί προεδρίας του **Staffan Nilsson** ώστε να γίνουν αντιληπτά τα ζητήματα στα οποία επιδιώκει να συνεισφέρει ο θεσμός.⁷ Βασικά ζητήματα αποτελούν η ενεργός συμμετοχή στην Στρατηγική Ευρώπη 2020, η προαγωγή της επιχειρηματικότητας με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η ανάδειξη των διαφόρων μορφών επιχειρήσεων που υπάρχουν στην κοινωνική οικονομία, η προστασία του καταναλωτή, η καταπολέμηση της φτώχειας και της πείνας διεθνώς και η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με σχετική Έκθεση της Ε.Ο.Κ.Ε. ορισμένες αξιόλογες **δράσεις** της διαχρονικά είναι οι εξής: Συνέβαλε καθοριστικά στο να πειστούν οι Ευρωπαίοι ηγέτες να ανακηρύξουν το 2011 Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού, ανέλαβε ηγετικό ρόλο υπέρ των μέτρων ένταξης των μεταναστών στην ευρωπαϊκή κοινωνία και εδώ και 15 χρόνια διοργανώνει την ετήσια Ευρωπαϊκή Ημέρα των Καταναλωτών. Ασκει πιέσεις ώστε να δοθεί έμφαση στην ανεργία των νέων και στη φτώχεια, καθώς και στην ανάπτυξη και την επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, καταβάλλει προσπάθειες για τη μεγαλύτερη αναγνώριση του ρόλου των γυναικών στην εργασία, για μια πιο συντονισμένη προσέγγιση της ενεργειακής πολιτικής της Ε.Ε., για τη βελτίωση της ασφάλειας των τροφίμων και την αποτροπή της σπατάλης τους και για την ενθάρρυνση της ενεργούς δράσης της Ένωσης όσον αφορά στην οικοδόμηση της ειρήνης σε παγκόσμιο επίπεδο (Ε.Ο.Κ.Ε., 2014, σελ. 7) .

Παρακολουθώντας το επίσημο κανάλι της Ε.Ο.Κ.Ε. στον δημοφιλή ιστότοπο youtube, διαπιστώθηκε ότι ο εν λόγω θεσμός από το 2006 **βραβεύει ευρωπαϊκές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις** οι οποίες συμβάλλουν σημαντικά στην προώθηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ολοκλήρωσης. Με την καθιέρωση αυτού του βραβείου η Ε.Ο.Κ.Ε. επιδιώκει να ενημερώσει την κοινή γνώμη για την ουσιαστική συμβολή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας και ιδιότητας του πολίτη.

⁷ Για περισσότερες πληροφορίες η σχετική Έκθεση είναι διαθέσιμη στον εξής σύνδεσμο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc-2010-31-el.pdf>

Τα πιο **πρόσφατα επιτεύγματα** της Ε.Ο.Κ.Ε. περιγράφονται σε σχετική Έκθεση του οργάνου (Ε.Ο.Κ.Ε., 2015) τα σημαντικότερα εκ των οποίων είναι τα εξής: Η Ομάδα των Εργοδοτών ασχολήθηκε ενεργά με το ζήτημα της αύξησης της **ανταγωνιστικότητας** στην Ευρώπη και μέσω εντατικού διαλόγου διαμόρφωσε σχετικές συστάσεις. Συγκεκριμένα, προτείνεται η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου, η περαιτέρω ολοκλήρωση της Ενιαίας Αγοράς, η χρήση οικονομικών πηγών ενέργειας και η καινοτομία.

Η ομάδα των Εργαζομένων ασχολείται ενεργά με τις **επιπτώσεις τις οικονομικής κρίσης** στον ευρωπαϊό πολίτη. Ως ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα κρίνεται η ιδέα να ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει ένα **ευρωπαϊκό ελάχιστο εισόδημα** για όλους τους πολίτες με στόχο την αντιμετώπιση της φτώχειας καθώς και του ευρωσκεπτικισμού που χαρακτηρίζει μια μερίδα της ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Στον τομέα της **Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας** το εξειδικευμένο τμήμα Ενιαία Αγορά, Παραγωγή και Κατανάλωση (INT) εξέδωσε μια διερευνητική γνωμοδότηση, η οποία ελήφθη ιδιαίτερα υπόψη από την Επιτροπή κατά το σχεδιασμό της σχετικής της Ανακοίνωσης. Οργανώθηκε ευρύς διάλογος σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο ώστε να χρησιμοποιηθεί η ήδη υπάρχουσα γνώση και εμπειρία.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι ο ρόλος της Συντονιστικής Επιτροπής **Ευρώπη 2020** για την βελτίωση της ομώνυμης στρατηγικής. Υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής αυτής και των οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων των κρατών-μελών με στόχο την διασφάλιση της υλοποίησης της στρατηγικής. Επιπλέον, η Ε.Ο.Κ.Ε. έχει διαπιστώσει τα εξής: Οι περισσότεροι στόχοι της Στρατηγικής δεν είναι νομικά δεσμευτικοί και η συμμετοχή των κρατών-μελών και της κοινωνίας των πολιτών κρίνεται ως ανεπαρκής. Επιπρόσθετα, στις πολιτικές που στοχεύουν σε αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής πρέπει να ενταχθούν ζητήματα όπως **η βελτίωση του κράτους πρόνοιας**, η αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και η ενέργεια. Τα παραπάνω αναφέρονται και σε σχετική μελέτη της Ε.Ο.Κ.Ε. για την συνεισφορά της στο Πρόγραμμα Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2015.⁸

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι οι προτεραιότητες της Ε.Ο.Κ.Ε. ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με τις προτεραιότητες της Προεδρίας του Λουξεμβούργου

⁸ Για περισσότερες λεπτομέρειες η σχετική Έκθεση είναι διαθέσιμη στον εξής σύνδεσμο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-06-14-108-en-n.pdf>

(Ιούλιος- Δεκέμβριος 2015), όπως προκύπτει και από σχετική έκθεση του οργάνου. Στόχος αποτελεί η κοινωνική πρόοδος μέσω της Κοινής Αγοράς, η βελτίωση των δεξιοτήτων πληροφορικής για τον ευρωπαϊό πολίτη, η διαρκής επαγγελματική κατάρτιση του πληθυσμού και η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.

2.5. Ο Ρόλος της Ε.Ο.Κ.Ε. στο θεσμικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το παρόν κεφάλαιο βασίζεται κατά κύριο λόγο σε δομημένη συνέντευξη με τον επιστημονικό συνεργάτη της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας Δρ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου (βλ. Παράρτημα Ι). Ζητήματα προς διερεύνηση αποτέλεσαν το κατά πόσον διευρύνεται η κοινωνική αποδοχή του θεσμού εντός της Ένωσης, το αν επικοινωνούνται επαρκώς οι δράσεις και οι γνωμοδοτήσεις στα όργανα της Ε.Ε. και τέλος εξετάζονται τρόποι διεύρυνσης του ρόλου της Ε.Ο.Κ.Ε. εντός του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου.

Όσον αφορά στην **κοινωνική αποδοχή** του θεσμού από τα ευρωπαϊκά συνδικάτα και ενώσεις, είναι γεγονός ότι οι θεσμοί εκπροσώπησης δοκιμάζονται από την λεγόμενη **«κρίση εκπροσώπησης»**, η οποία συναντάται σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο μέσος ευρωπαϊός πολίτης δεν θεωρεί ότι εκπροσωπείται επαρκώς από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, τους συνδικαλιστικούς φορείς, την εργοδοτική του επιχείρηση και το πρόβλημα αυτό σχετίζεται με το δημοκρατικό έλλειμμα που παρατηρείται, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο κρατών-μελών. Παρ'όλα τα παραπάνω, σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ε.Ο.Κ.Ε. Henri Malosse, *«ο εν λόγω θεσμός, όντας το μόνο όργανο της Ε.Ε. με μέλη που δεν είναι ούτε πολιτικοί, ούτε δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να βοηθήσει ώστε η Ε.Ε. να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των ευρωπαϊών πολιτών»*. Επιπρόσθετα, η Ε.Ο.Κ.Ε. επιδιώκει να φέρει την Ε.Ε. πλησιέστερα στους πολίτες της μέσω διοργάνωσης καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων για νέους.

Οι γνωμοδοτήσεις και δράσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. επικοινωνούνται ικανοποιητικά στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., ιδίως όταν αφορούν σε καίρια ζητήματα όπως η οικονομική κρίση και η εκχώρηση εθνικών αρμοδιοτήτων στα όργανα της Ένωσης. Επιπλέον, είναι γεγονός ότι η Ε.Ο.Κ.Ε. για να πετύχει μια συμφωνία έχει την τάση να διατυπώνει γενικές και πιο «στρογγυλεμένες» γνωμοδοτήσεις, εφόσον πρέπει να συμβιβάσει

συμφέροντα και εργοδοτών και εργαζομένων, γεγονός που διευκολύνει αντίστοιχα τα ευρωπαϊκά όργανα.

Μολαταύτα, κρίνεται ότι οι γνωμοδοτήσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. δεν παίζουν πρωταρχικό ρόλο, ιδίως για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Συμβούλιο των Υπουργών, κατά την στάθμιση των προτεραιοτήτων. Σύμφωνα με τον **Nugent N.** (2003, σελ. 366), ορισμένοι λόγοι είναι οι εξής: Συχνά παραπέμπονται στην Ε.Ο.Κ.Ε. προτάσεις σε **προχωρημένο στάδιο** επεξεργασίας της πολιτικής, όταν οι συμφωνίες μεταξύ των κυριών υπευθύνων έχουν ήδη επιτευχθεί και είναι δύσκολο να ανακληθούν. Επιπλέον, ο εξεταζόμενος θεσμός δεν αποτελεί μοναδικό δίαυλο που διαθέτουν οι ομάδες συμφερόντων, οι οποίες επιθυμούν να ασκήσουν πιέσεις στους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων φορείς της Ένωσης. Η άμεση πρόσβαση στους εκπροσώπους του Συμβουλίου και στους υπαλλήλους της Επιτροπής θεωρούνται συχνά ως πιο χρήσιμα μέσα από την δραστηριότητα στα πλαίσια της Ε.Ο.Κ.Ε..

Από μέρος του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** υπάρχει ουσιαστικότερη επικοινωνία και αλληλεπίδραση με την Ε.Ο.Κ.Ε., πιθανότατα λόγω της φύσης του ως αιρετού οργάνου. Άλλωστε δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι ορισμένοι ευρωβουλευτές στηρίζονται στις ψήφους των μελών εργοδοτικών και εργασιακών οργανώσεων. Ιδιαίτερα υπό την Προεδρία του **Mario Sepi** (Οκτώβριος 2008 - Οκτώβριος 2010), αναπτύχθηκε παραγωγική και δομημένη συνεργασία επί ζητημάτων συμμετοχικής δημοκρατίας. Πραγματοποιήθηκαν διμερείς συναντήσεις μεταξύ του Προέδρου της Ε.Ο.Κ.Ε. και των Αντιπροέδρων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Libor Rouček και Isabelle Durant, οι οποίες έθεσαν τα θεμέλια για θεσμοθετημένες σχέσεις μεταξύ των δύο οργάνων.

Για να διευρυνθεί περαιτέρω ο ρόλος της Ε.Ο.Κ.Ε. στα θεσμικά όργανα της Ένωσης απαιτείται να αντιμετωπιστεί η λεγόμενη «κρίση εκπροσώπησης», έτσι ώστε τα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα να θεωρούν πλέον ότι από τις γνωμοδοτήσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. εκπροσωπείται επαρκώς ένας μεγάλος αριθμός ευρωπαϊκών οργανώσεων και συμφερόντων. Επιπλέον, πρέπει να πραγματοποιείται η βέλτιστη δυνατή επιλογή εκπροσώπων από τα κράτη-μέλη, με πρόσωπα με **επιστημονική κατάρτιση και εμπειρία.**

Θετική εξέλιξη αποτελεί το **Πρωτόκολλο Συνεργασίας** που εγκρίθηκε το 2012 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ε.Ο.Κ.Ε., με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής

των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο κατά τη διαδικασία ανάπτυξης των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ανάπτυξη διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ των εν λόγω οργανώσεων και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Αναλυτικότερα, κατά το πρώτο εξάμηνο κάθε έτους, η Ε.Ο.Κ.Ε. γνωστοποιεί τις βασικές πολιτικές προτεραιότητές της όσον αφορά το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το επόμενο έτος. Τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο διοργανώνεται συνάντηση μεταξύ του Προέδρου και/ή του Αντιπροέδρου της Επιτροπής που είναι αρμόδιος για τις σχέσεις με την Ε.Ο.Κ.Ε. και του Προέδρου του εξεταζόμενου θεσμού με αντικείμενο την προετοιμασία του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής και την εξέταση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Κάθε χρόνο, η Ε.Ο.Κ.Ε. διοργανώνει συζήτηση για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την οποία ο Πρόεδρος της Επιτροπής ή ο Αντιπρόεδρος που είναι αρμόδιος για τις σχέσεις με την Ε.Ο.Κ.Ε. παρουσιάζουν τις στρατηγικές προτεραιότητες του επόμενου έτους για την Ε.Ε.. Τέλος, ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κατά την έναρξη της θητείας της, παρουσιάζει τους στρατηγικούς στόχους του στην Ολομέλεια της Ε.Ο.Κ.Ε.

Μεταξύ άλλων, το πρωτόκολλο ενισχύει την προαιρετική συμβουλευτική λειτουργία της Ε.Ο.Κ.Ε. σε τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την κοινωνία των πολιτών όπως η στρατηγική «Ευρώπη 2020» η βιώσιμη ανάπτυξη, η εμβάθυνση της εσωτερικής αγοράς, η καταπολέμηση της φτώχειας, η μετανάστευση και ο ενεργειακός εφοδιασμός.

Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές το ότι χάρη στην Ε.Ο.Κ.Ε., η ευρωπαϊκή οικοδόμηση δεν αποτελεί έργο μόνο των ευρωπαϊκών οργάνων και των πολιτικών. Αποτελεί και έργο των οργανωμένων πολιτών, οι οποίοι συμμετέχουν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της χώρας τους. Ο εξεταζόμενος θεσμός λειτουργεί ως ένα βήμα στο οποίο εκφράζονται και αντιπαρατίθενται, όχι εθνικές θέσεις, αλλά απόψεις των διαφόρων κοινωνικοοικονομικών κατηγοριών ως προς τα συμφέροντά τους. Σύμφωνα με την **Katharina Vierlich-Jürcke** (1998), στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ε.Ο.Κ.Ε. διαθέτει την δυνατότητα να καταστήσει δημοκρατικότερο το

σύστημα λήψης αποφάσεων της Ε.Ε., ενδυναμώνοντας τον διάλογο μεταξύ των ενωσιακών θεσμών και της κοινής γνώμης.

Οι γνώμες της Ε.Ο.Κ.Ε. επί των προτάσεων της Επιτροπής εκφράζουν τις ανησυχίες των οικονομικών παραγόντων και δίνουν πολύτιμες ενδείξεις για τις διάφορες θέσεις, τα συμφέροντα και τις δυνατότητες συμφωνίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, ο εξεταζόμενος θεσμός επιτρέπει στους οικονομικούς παράγοντες, που είναι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι για τις πρακτικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών μέτρων, να συμπράττουν στη διαδικασία λήψης αυτών. Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή τροποποιεί συχνά τις προτάσεις της ώστε να λάβει υπόψη τις επίσημες απόψεις των ομάδων συμφερόντων της Ένωσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο η Ε.Ο.Κ.Ε. επηρεάζει τις αποφάσεις και συμβάλλει στη διαμόρφωση των κοινών πολιτικών. Μολαταύτα, η συμβολή θα μπορούσε να είναι πιο ουσιαστική αν αξιοποιούταν περισσότερο από τα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα καθώς σύμφωνα με τον **Nugent N.** (2003, σελ. 365), οι συστάσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. που λαμβάνονται υπόψη συνήθως αφορούν σημεία σχετικά μικρής σημασίας. Το γεγονός ότι συχνά λαμβάνονται υπόψη οφείλεται σε ένα βαθμό και στην άσκηση πιέσεων από άλλα όργανα και ομάδες συμφερόντων.

Για την Ε.Ο.Κ.Ε. έχουν διατυπωθεί ορισμένες **επικρίσεις** από μέλη της επιστημονικής κοινότητας, οι οποίες κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν χάριν πληρότητας της μελέτης. Σύμφωνα με σχετικό άρθρο του Ινστιτούτου Μελέτης της Κοινωνίας των Πολιτών «Civitas», η Ε.Ο.Κ.Ε. συντηρεί παρωχημένες κορπορατιστικές πρακτικές οι οποίες βλάπτουν την οικονομική ανάπτυξη. Δημιουργεί περισσότερη γραφειοκρατία εντός της Ένωσης παρά αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τα ζητήματα των ομάδων ειδικών συμφερόντων. Επιπλέον, λόγω των ανταγωνιστικών συμφερόντων των διαφόρων ενώσεων και χωρών θεωρείται ότι η Ε.Ο.Κ.Ε. σπάνια οδηγείται σε συναίνεση (**James W.**, 2005).

Το 2003 η **Helle Thorning-Schmidt**, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε κείμενο της με τίτλο «Τέσσερις καλοί Λόγοι για να καταργηθεί η Ε.Ο.Κ.Ε.» αμφισβητεί την χρησιμότητα του θεσμού, ισχυριζόμενη ότι είναι κοστοβόρος, ανεπαρκής και χωρίς συγκεκριμένο προσανατολισμό (**Neugebauer D.**, 2007).

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Το παρόν μέρος αφορά στην Ο.Κ.Ε. Ελλάδας. Κατόπιν μιας σύντομης ιστορικής αναδρομής, αναλύονται οι αρμοδιότητες του οργάνου και ο τρόπος άσκησης τους, η συγκρότηση, η δομή και η λειτουργία του, καθώς και η συμβολή του στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και στην βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Επιπλέον, βάση δομημένης συνέντευξης με επιστημονικό συνεργάτη της Ο.Κ.Ε., αναλύεται ο ρόλος του θεσμού στο εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο και μέσω συζήτησης με την υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, διασαφηνίζονται περαιτέρω ορισμένα ζητήματα που άπτονται της λειτουργίας του.

Βασικές πηγές αποτελούν ο ιδρυτικός νόμος όπως ισχύει σήμερα και οι συνοδευτικές εκθέσεις, η ιστοσελίδα της Ο.Κ.Ε. και οι έντυπες εκδόσεις της.

3.1. Ιστορική Αναδρομή

Πριν από την ίδρυση της Ο.Κ.Ε., το **Συμβούλιο Κοινωνικής και Οικονομικής Πολιτικής** (Σ.Κ.Ο.Π.), το οποίο ιδρύθηκε στις 17 Ιουνίου του 1978, ήταν αρμόδιο να γνωμοδοτεί σχετικά με μέτρα ή προγράμματα οικονομικής ή κοινωνικής πολιτικής. Αποτελείτο από 52 μέλη που διορίζονταν για διετή θητεία. Από αυτά 47 μέλη εκπροσωπούσαν τους εργαζόμενους, τους αγρότες και τους εργοδότες και πέντε μέλη ήταν πρόσωπα ειδικών γνώσεων και πείρας (**Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, 1982, σελ. 181).

Το 1981 με σχετικό νόμο διευρύνονται οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου, το οποίο μπορεί πλέον να υποβάλει προτάσεις προς την Κυβέρνηση για θέματα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Στην πράξη το όργανο αυτό λειτούργησε ελάχιστα ως γνωμοδοτικό και στην ουσία απλά εξασφάλιζε τις αναγκαίες επαφές με την Ε.Ο.Κ.Ε. (**Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, 1982, σελ. 190).

Η Ο.Κ.Ε. Ελλάδας ιδρύθηκε το 1994. Η πολιτική ηγεσία της εποχής είχε οραματιστεί ένα σχήμα όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονταν από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους. Η πολιτεία αφ' ενός, οι εργαζόμενοι αφ' ετέρου και οι εργοδότες ως τριμελές σχήμα αναμένετο να εξασφάλιζαν την **κοινωνική ηρεμία και συνοχή**. Η θεσμοθέτηση αυτού του οργάνου θα εξασφάλιζε την άμεση διασύνδεση του «**κράτους-στρατηγείου**» με τις κοινωνικές ομάδες.

Κυριάρχησε η πεποίθηση ότι μέσω της κοινωνικής συνεννόησης και της οικοδόμησης ενός κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων θα ήταν δυνατόν να μειωθούν οι μακροοικονομικές ανισορροπίες και ο πληθωρισμός. Ο διάλογος θα αποσκοπούσε στην επίτευξη συμφωνίας επί ενός πλαισίου διαμόρφωσης αμοιβών εργασίας, τιμών, κόστους χρήματος, επενδύσεων και απασχόλησης (Κιουκιάς Δ., 1994, σελ. 223).

Ως αποτέλεσμα, διανύεται μια νέα εποχή όπου επιδιώκεται μια μετακίνηση από την δεσπόζουσα αντίληψη περί **ταξικής σύγκρουσης** και αδιάκοπου **ανταγωνισμού** προς την κατεύθυνση της **συναίνεσης** και του διαλόγου.

3.2. Οι Αρμοδιότητες της Ο.Κ.Ε. και η Διαδικασία Άσκησης τους

Η Ο.Κ.Ε. αποτελεί από το Μάιο του 2001 συνταγματικά αναγνωρισμένο θεσμό του ελληνικού κράτους. Σύμφωνα με το άρθρο 82, παρ. 3, του Συντάγματος «*νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, αποστολή της οποίας είναι η διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της χώρας και ιδίως για τις κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, καθώς και η διατύπωση γνώμης επί των νομοσχεδίων και προτάσεων νόμων που παραπέμπονται σε αυτήν*».

Σύμφωνα με τον συστατικό της νόμο (2232/1994) η Ο.Κ.Ε. αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με αρμοδιότητα **τη διατύπωση αιτιολογημένης γνώμης** σε θέματα ιδιαίτερης σπουδαιότητας που σχετίζονται με τις εργασιακές σχέσεις, την κοινωνική ασφάλιση, τα φορολογικά μέτρα, καθώς και με τη γενικότερη κοινωνικοοικονομική πολιτική, ιδίως σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης, επενδύσεων, εξαγωγών, προστασίας του καταναλωτή και ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο

1.4 του ιδρυτικού της νόμου, η Ο.Κ.Ε. μπορεί με **δική της πρωτοβουλία** να εκφράζει γνώμη και για άλλα γενικότερα θέματα κοινωνικοοικονομικής πολιτικής.

Μελετώντας την εισηγητική έκθεση του νόμου διαπιστώνεται πως η τότε Κυβέρνηση επέλεξε ως προσφορότερη λύση για τα τότε δεδομένα τον περιορισμό σε θέματα κοινωνικοοικονομικής πολιτικής, με οριοθέτηση των επί μέρους αντικειμένων για τα οποία η γνώμη της Ο.Κ.Ε. θα είναι υποχρεωτική πριν από την οριστική λήψη ενός μέτρου ή μιας απόφασης από την Κυβέρνηση. Αφήνει όμως για λόγους ευελιξίας τη δυνατότητα στην Ο.Κ.Ε. να εκφράζει τη γνώμη της προαιρετικά και σε άλλα θέματα μη ρητώς κατονομαζόμενα, αλλά που εμπίπτουν και πάλι στον κύκλο των θεμάτων γενικότερου ενδιαφέροντος κοινωνικοοικονομικής πολιτικής. Με τον τρόπο αυτό προβλέπεται ένας πυρήνας θεμάτων για τα οποία η γνώμη είναι υποχρεωτική και δίνονται περιθώρια ανάπτυξης του διαλόγου και σε άλλα θέματα.

Η **διαδικασία άσκησης των αρμοδιοτήτων** περιγράφεται στο άρθρο 2 και έχει ως εξής: Η γνώμη της Ο.Κ.Ε. ζητείται από το αρμόδιο κυβερνητικό όργανο στο οποίο και διαβιβάζεται. Η Ο.Κ.Ε. διατυπώνει τη γνώμη της εντός προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα ημερών και μεγαλύτερη των σαράντα πέντε ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτή του θέματος. Μετά την πάροδο της προθεσμίας των σαράντα πέντε ημερών η έλλειψη σχετικής γνώμης δεν εμποδίζει τη λήψη σχετικής απόφασης. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις η παραπάνω προθεσμία μπορεί να συντμηθεί στις δεκαπέντε ημέρες.

Η Ο.Κ.Ε. για την τεκμηρίωση της γνώμης της δύναται να συνιστά **ομάδες έρευνας** από ειδικούς ή να χρησιμοποιεί **εμπειρογνώμονες**, καθώς και να συνεργάζεται με τα αρμόδια υπουργεία, με τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, με δημόσιες επιχειρήσεις και δημόσιους οργανισμούς κοινής ωφέλειας. Οι παραπάνω υπηρεσίες και φορείς υποχρεούνται να παρέχουν κάθε διαθέσιμη πληροφορία και κάθε στοιχείο που ζητείται. Επιπλέον, οι εκπρόσωποι των παραπάνω φορέων, εφόσον καλούνται να αναπτύξουν προφορικώς τη γνώμη τους στις συνεδριάσεις της ολομέλειας ή της εκτελεστικής επιτροπής, υποχρεούνται να προσέλθουν σε αυτές.

3.3. Η Συγκρότηση του Οργάνου

Η νέα συγκρότηση της Ο.Κ.Ε. περιγράφεται στο άρθρο 44.1 του νόμου 3943/2011. Αποτελείται από τον πρόεδρο και άλλα εξήντα μέλη, που συνθέτουν τρεις ομάδες με ίσο αριθμό μελών. Η Α΄ ομάδα εκπροσωπεί τους εργοδότες, η Β΄ τους εργαζόμενους και η Γ΄ τις λοιπές κατηγορίες.

Τα μέλη της **Α΄ ομάδας** ορίζονται ανά τέσσερα από το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), την Ένωση Εμπορικών Συλλόγων Ελλάδος (Ε.Ε.Σ.Ε.), το Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.) και ανά ένα από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών, το Σύνδεσμο Αωνύμων Τεχνικών Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Σ.Α.Τ.Ε.) και την Ομοσπονδία Κατασκευαστών - Οικοδομικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΟΜ.Κ.Ο.Ε.Ε.).

Στη **Β΄ ομάδα** δεκατέσσερα μέλη ορίζονται από τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) και έξι από την Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.).

Στην **Γ΄ ομάδα** τα μέλη ορίζονται ως εξής: Τέσσερα από την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ.), δύο από τη Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΓΕ.ΣΑ.ΣΕ.), ένα μέλος που ασκεί ελευθέριο επάγγελμα από τη Συντονιστική Επιτροπή Δικηγόρων, τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο, την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας και το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας. Επιπλέον, ορίζεται ένας εκπρόσωπος από τους καταναλωτές, ένας από τις οργανώσεις προστασίας περιβάλλοντος, ένας από την Εθνική Συνομοσπονδία ατόμων με αναπηρία, ένας από τις οργανώσεις για θέματα ισότητας των δύο φύλων, δύο μέλη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και δύο μέλη της Κεντρικής Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας.

Πρότυπο αποτέλεσε η Ο.Κ.Ε. της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία όπως προαναφέρεται στηρίζεται στον τριμερή διαχωρισμό των εκπροσωπούμενων συμφερόντων, διαχωρισμό δηλαδή σε τρεις Ομάδες, μία των εργοδοτών - επιχειρηματιών, μία των εργαζομένων -

στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα, και μία των λοιπών κατηγοριών στην οποία εκπροσωπούνται οι αγρότες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι καταναλωτές, οι οργανώσεις προστασίας του περιβάλλοντος, ατόμων με αναπηρία και ισότητας των δύο φύλων και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η πρόταση των μελών από τους αρμόδιους φορείς γίνεται μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από τη σχετική πρόσκληση. Η Ο.Κ.Ε. συγκροτείται σε σώμα με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Η θητεία των μελών της Ο.Κ.Ε. είναι τετραετής, αρχίζει από την επομένη της δημοσίευσής της υπουργικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και είναι ανανεώσιμη.

3.4. Η Οργάνωση και η Λειτουργία της Ο.Κ.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 44.2 του νόμου 3943/2011, τα όργανα της Ο.Κ.Ε. είναι η Ολομέλεια, η Εκτελεστική Επιτροπή, το Συμβούλιο των Προέδρων, ο Πρόεδρος και οι τρεις Αντιπρόεδροι.

Η **Ολομέλεια** είναι αρμόδια για την έγκριση των αποφάσεων του Συμβουλίου Προέδρων, για τη διατύπωση της γνώμης, την έκδοση κανονισμών που αφορούν την οργάνωση ή τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε., καθώς και για οποιοδήποτε άλλο θέμα που δεν έχει ανατεθεί σε άλλο όργανο. Δύναται με πλειοψηφία των 2/3 του όλου αριθμού των μελών της να αναθέτει την έκφραση γνώμης για ορισμένο θέμα στην Εκτελεστική Επιτροπή. Μπορεί επίσης με την ίδια πλειοψηφία να διαχωρίζει την Ο.Κ.Ε. σε τμήματα προσωρινά ή οριστικά μετά από πρόταση του Συμβουλίου των Προέδρων και της Εκτελεστικής Επιτροπής, με ανάλογη εκπροσώπηση των τριών ομάδων.

Τα μέλη κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ενεργούν με **ανεξαρτησία γνώμης**. Βασική αρχή που διέπει τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι η αρχή της ανεξαρτησίας της από την κρατική εξουσία. Χωρίς αυτή τέτοιες επιτροπές κινδυνεύουν να μετατραπούν σε επιτροπές "αυτογνωμοδότησης" για την Κυβέρνηση, γεγονός που αναιρεί τη χρησιμότητά τους. Παράλληλα, για να αποφευχθεί η ταύτιση των μελών της επιτροπής με την πολιτική των επί μέρους φορέων προβλέπεται ότι τα μέλη της κατά την έκφραση της γνώμης τους θα δρουν με αυτονομία.

Όπως διαπιστώθηκε από την μελέτη των συνοδευτικών εκθέσεων του νομοσχεδίου για την σύσταση της Ο.Κ.Ε., ιδιαίτερα καίριο θέμα αποτέλεσε η διαμόρφωση των σχέσεων της Ο.Κ.Ε. με την Κυβέρνηση όπου από την μια μεριά προέχει η διασφάλιση της ανεξαρτησίας του θεσμού χωρίς την οποία δεν έχει λόγο ύπαρξης και από την άλλη θα πρέπει να προάγεται η συνεργασία που είναι το βασικό στοιχείο του αναζητούμενου κοινωνικού διαλόγου με το θεσμικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί.

Με στόχο αυτές τις δύο επιδιώξεις διατυπώθηκαν οι σχετικές ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν την κατά το δυνατόν καλύτερη ισορροπία στις σχέσεις της Ο.Κ.Ε. και της Κυβέρνησης. Η εκλογή του Προέδρου γίνεται από την Ο.Κ.Ε. αλλά δίνεται στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας το δικαίωμα να επιλέξει ανάμεσα σε δύο πρόσωπα και οι προθεσμίες μέσα στις οποίες οφείλει να απαντήσει η Ο.Κ.Ε. είναι σύντομες, γεγονός που επιτρέπει να μην παρακωλύεται η ταχύτητα στη λήψη σχετικών μέτρων.

Η ολομέλεια συνέρχεται υποχρεωτικά σε δύο συνεδριάσεις το χρόνο, μία φορά ανά εξάμηνο και οποτεδήποτε μετά από πρόσκληση του Προέδρου.

Η γνώμη της Ο.Κ.Ε. διαβιβάζεται στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό με όλα τα αναγκαία έγγραφα στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα πρακτικά των συνεδριάσεων. Ο υπουργός προς τον οποίο διαβιβάστηκε η γνώμη της Ο.Κ.Ε. μπορεί να αναπέμψει τη γνώμη προκειμένου να συνεκτιμηθούν πρόσθετα στοιχεία.

Για το σχηματισμό γνώμης, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, απαιτείται απαρτία του μισού των προταθέντων μελών και πλειοψηφία των παρόντων, η οποία όμως δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ένα τρίτο των προταθέντων μελών. Η ψηφοφορία γίνεται με ανάταση της χειρός, εκτός αν ο Πρόεδρος προκρίνει την ονομαστική ψηφοφορία.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** αποτελείται από τον Πρόεδρο, τους τρεις Αντιπροέδρους και από πέντε εκπροσώπους από κάθε ομάδα που ορίζονται από τις αντίστοιχες ομάδες. Η θητεία των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι διετής, εκτός αν άλλως αποφασίσει η Ολομέλεια, και είναι ανανεώσιμη. Η εν λόγω επιτροπή διαχειρίζεται τα τρέχοντα θέματα της Ο.Κ.Ε., προβαίνει στη συλλογή πληροφοριών και στην προπαρασκευή των προτάσεων για τις γνώμες που εκφέρει η Ο.Κ.Ε., τις οποίες και υποβάλλει προς τελική ψήφιση στην ολομέλεια και καταρτίζει τα σχέδια κανονισμών. Μπορεί ακόμη να συνιστά ομάδες έρευνας ή να προτείνει τον ορισμό εμπειρογνώμονα.

Για το σχηματισμό γνώμης απαιτείται απαρτία του ημίσεως των προταθέντων μελών και πλειοψηφία των παρόντων. Οι προτάσεις διαβιβάζονται στον Πρόεδρο και κοινοποιούνται στα μέλη της Ολομέλειας που συγκαλείται για την τελική γνώμη. Εφόσον ψηφίζονται από εννέα τουλάχιστον μέλη και δεν αντιλέγουν δέκα τουλάχιστον μέλη της Ολομέλειας, αποτελούν τελική γνώμη της Ο.Κ.Ε..

Σύμφωνα με το άρθρο 44.3 του νόμου 3943/2011, ο **Πρόεδρος** της Ο.Κ.Ε. ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για μία τετραετία, μετά από πρόταση της ολομέλειας της Ο.Κ.Ε.. Η επιλογή του Προέδρου γίνεται από προσωπικότητες εγνωσμένου κύρους, επαρκούς επιστημονικής κατάρτισης και ευρείας κοινωνικής αποδοχής που υποδεικνύονται ανά τετραετία από καθεμία από τις τρεις ομάδες. Το προτεινόμενο πρόσωπο για τη θέση του Προέδρου πρέπει να συγκεντρώσει την πλειοψηφία των 2/3 του όλου αριθμού των μελών της Ο.Κ.Ε.. Μετά από δύο άκαρπες ψηφοφορίες μπορεί να προταθεί από την Ολομέλεια και νέος ή νέοι υποψήφιοι και τη θέση του Προέδρου καταλαμβάνει εκείνος που θα συγκεντρώσει την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών της Ολομέλειας. Ο Πρόεδρος μπορεί να επανεκλεγεί για άλλη μία θητεία.

Ο Πρόεδρος εκπροσωπεί την Ο.Κ.Ε., έχει την ευθύνη της δράσης της, διευθύνει τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Προέδρων, της Ολομέλειας και της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει την ημερήσια διάταξη λαμβάνοντας υπόψη τις αιτήσεις που διατυπώνουν τα μέλη και προβαίνει στη θεώρηση των πρακτικών.

Η Ο.Κ.Ε. έχει τρεις **Αντιπροέδρους** οι οποίοι εκλέγονται από τα μέλη της Ομάδας από την οποία προέρχονται για μία τετραετία. Η εκλογή απαιτεί πλειοψηφία των 2/3 του όλου αριθμού των μελών της ομάδας. Η θητεία των Αντιπροέδρων δεν είναι ανανεώσιμη.

Των υπηρεσιών της Ο.Κ.Ε. προϊστάται ο **Γενικός Γραμματέας**. Διορίζεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, μετά από πρόταση δύο υποψηφίων από την ολομέλεια. Ο Γενικός Γραμματέας επικουρεί τον Πρόεδρο και τα λοιπά όργανα στη διοίκηση της Ο.Κ.Ε. και είναι υπεύθυνος για τη διεκπεραίωση των αποφάσεων που έχουν ληφθεί.

Το 2011 προστέθηκε ένα νέο άρθρο στον συστατικό νόμο της Ο.Κ.Ε., το άρθρο 12, σύμφωνα με το οποίο συνιστάται **Συμβούλιο Προέδρων**. Το Συμβούλιο Προέδρων αποτελείται από τους προέδρους των τριτοβάθμιων οργανώσεων που είναι μέλη της

Ο.Κ.Ε. Χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές δράσης της Ο.Κ.Ε., καθώς και τα ειδικευμένα τμήματα στα οποία διαχωρίζεται το έργο της, ανάλογα με τους κρίσιμους τομείς κοινωνικού διαλόγου. Οι προτάσεις του επικυρώνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή και την Ολομέλεια. Οι αποφάσεις του λαμβάνονται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του.

Το Συμβούλιο Προέδρων συνεδριάζει δύο φορές ετησίως ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της Ο.Κ.Ε. ο οποίος προεδρεύει των συνεδριάσεων.

Κρίνεται τέλος σκόπιμο να επισημανθεί ότι **πόροι** της Ο.Κ.Ε. αποτελούν η επιχορήγηση από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών στον οποίο αναγράφεται ειδικός κωδικός αριθμός.

3.5. Η Συμβολή στον δημόσιο εθνικό Διάλογο και στην Διαμόρφωση Πολιτικών

3.5.1. Το Γνωμοδοτικό έργο της Ο.Κ.Ε.

Η Ο.Κ.Ε. με τις προτάσεις της και τις γνωμοδοτήσεις της επιχειρεί τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους ή την ελαχιστοποίηση των πιθανών παρενεργειών από την άσκηση των επιμέρους αποφάσεων της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας. Μέσω του γνωμοδοτικού της έργου, δίνεται η ευκαιρία στον εξεταζόμενο θεσμό να τοποθετηθεί σε μια σειρά από τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής όπως η κοινωνική ασφάλιση, η φτώχεια, η φορολογία, η ανάπτυξη, η ενέργεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η προστασία του καταναλωτή.⁹

Ενδεικτικά παρατίθενται οι εξής **γνωμοδοτήσεις**:

Τον Ιούνιο του 2015 εξέδωσε την Γνώμη πρωτοβουλίας 308 με τίτλο «**Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη: Προτεραιότητες και Προκλήσεις αποτελεσματικής εφαρμογής**» όπου αναλύεται το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας κατά την διάρκεια της κρίσης, οι θέσεις της Ο.Κ.Ε. επί του Εθνικού Στρατηγικού

⁹ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με τον Απολογισμό της Ο.Κ.Ε. για το 2008, ο θεσμός επεξεργάστηκε 19 γνώμες το 2008, 26 το 2007 και 18 το 2006.

Πλαισίου Κοινωνικής Ένταξης και οι προκλήσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή του.

Τον Ιούνιο του 2008 εξέδωσε την Γνώμη 197 «**Προτάσεις της Ο.Κ.Ε. στο νέο κύκλο της Στρατηγικής της Λισαβόνας**», όπου διερευνάται η υφιστάμενη κατάσταση και προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις βελτίωσης στους τομείς της δημόσιας διοίκησης, της έρευνας και της καινοτομίας και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Βασικό στοιχείο για την εμπέδωση της αξιοπιστίας των γνωμοδοτήσεων που εκφράζει η Ο.Κ.Ε. είναι η **ποιότητα της γνώμης** που εκφράζεται και που εξαρτάται από τη σωστή τεκμηρίωσή της. Για το λόγο αυτό λαμβάνεται μέριμνα προσφυγής σε εμπειρογνώμονες και ανάπτυξη ενός συστήματος ροής πληροφοριών και συνεργασίας με διάφορους δημόσιους φορείς. Χαρακτηριστικά αναφέρεται το **Παρατηρητήριο Πολιτικών για την Βιώσιμη Ανάπτυξη** το οποίο δημιουργήθηκε το 2006 στα πλαίσια της Ο.Κ.Ε. σε συνεργασία με τα ερευνητικά ινστιτούτα των κοινωνικών εταίρων. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Παρατηρητηρίου στόχοι του είναι οι εξής: Πρώτον, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών που επιδιώκουν τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, της ποιότητας του ανθρώπινου δυναμικού και της απασχόλησης (ποιοτική αναβάθμιση και αύξηση των θέσεων εργασίας). Δεύτερον, η επεξεργασία νέων ιδεών για την αειφόρο ανάπτυξη, την απασχόληση και την αγορά εργασίας. Τρίτον, η επιστημονική τεκμηρίωση των κοινών θέσεων των κοινωνικών εταίρων.

3.5.2. Δραστηριότητες και Εκδηλώσεις

Επιδίωξη της Ο.Κ.Ε. αποτελεί η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και μέσω αυτού η προσπάθεια **διαμόρφωσης κοινά αποδεκτών θέσεων** για θέματα που απασχολούν την κοινωνία ευρύτερα ή ειδικότερα τμήματα αυτής. Η Ο.Κ.Ε. δεν έχει στόχο την άμβλυνση των διαφορετικών ιδεολογικών και πολιτικών απόψεων, αλλά την ανάδειξη, μέσω της παράθεσης των διαφορετικών επιχειρημάτων και προτάσεων, της **κοινής κοινωνικής συνισταμένης**, εφόσον υπάρχει ή είναι δυνατόν να διαμορφωθεί.

Το 2008, ο θεσμός ξεκίνησε έναν ευρύ διάλογο για την διαμόρφωση μιας **Εθνικής Κοινωνικής Αναπτυξιακής Συμφωνίας**, στην οποία αποτυπώνονται οι κοινές

προτάσεις των κοινωνικών εταίρων για μια αναπτυξιακή και κοινωνικά δίκαιη πορεία της χώρας. Οι προτάσεις κινούνται στο πλαίσιο των Γνωμών που έχει εκδώσει η Ο.Κ.Ε. (Ο.Κ.Ε., 2009, σελ. 5). Η Συμφωνία έθεσε τη βάση για μία διαρκή και δομημένη διαδικασία κοινωνικού διαλόγου με αντικείμενο τα μεγάλα προβλήματα της χώρας. Αντικείμενο αποτέλεσε η διαμόρφωση από τους κοινωνικούς εταίρους κοινών τοποθετήσεων πάνω στους στόχους που θα πρέπει να διακρίνουν την οικονομική και κοινωνική πολιτική, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα επιδιωχθεί η προσέγγιση και υλοποίηση των στόχων αυτών. Οι προτάσεις αφορούσαν σε βασικούς τομείς πολιτικής όπως η Ανάπτυξη, η Ανταγωνιστικότητα, η Απασχόληση, η Κοινωνία της γνώσης, η δια βίου Μάθηση, η Εκπαίδευση, η Έρευνα και η Καινοτομία (Ο.Κ.Ε., 2009, σ.σ. 14,15).

Τον Οκτώβριο του 2011 ο Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. κ. Χρήστος Πολυζωγόπουλος κάλεσε τους κοινωνικούς εταίρους για διάλογο με σκοπό την διαμόρφωση **Οδικών Χαρτών για την Ανάπτυξη** (Ο.Κ.Ε., 2011). Θέματα προς διάλογο αποτέλεσαν οι τρόποι επίτευξης μιας κοινωνίας αλληλεγγύης και μιας οικονομίας με προτεραιότητα στην απασχόληση σε αρμονία με το περιβάλλον και το χώρο.

Προτεραιότητα για την Ο.Κ.Ε. Ελλάδας αποτελεί και η «**Ενεργός Γήρανση**», η οποία συνίσταται στην αξιοποίηση του ενεργού πληθυσμού χωρίς ηλικιακούς αποκλεισμούς. Συγκεκριμένα, έχει διενεργήσει έρευνες πεδίου σε ελληνικές επιχειρήσεις με σκοπό την ανάδειξη της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα της διαχείρισης της ηλικιακής διάρθρωσης του ανθρωπίνου δυναμικού. Επιπλέον, μελετά, αναδεικνύει και διαχέει βέλτιστες πρακτικές διαχείρισης της ενεργούς γήρανσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχει αναπτύξει τον «Οδικό Χάρτη της Ενεργούς Γήρανσης στην Ελλάδα 2012-2020».

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. οργανώνει **ημερίδες** για καίρια ζητήματα της επικαιρότητας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής:

Τον Ιούλιο του 2009 διοργανώθηκε ημερίδα με θέμα «Οι επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση: ο ρόλος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην αντιμετώπισή τους» στην οποία τοποθετήθηκαν μέλη της κυβέρνησης, του κοινοβουλίου και εκπρόσωποι των εργαζομένων και της κοινωνίας των πολιτών.

Τον Μάιο του 2008 οργανώθηκε στην Θεσσαλονίκη Διεθνής Ημερίδα με θέμα «Το εργατικό δίκαιο στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» από κοινού με το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

3.6. Ο Ρόλος της Ο.Κ.Ε. στο εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό Πλαίσιο

Η παρούσα ενότητα βασίζεται σε δομημένη συνέντευξη με τον Δρ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου, επιστημονικό συνεργάτη της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας. Ζητήματα προς διερεύνηση είναι τα εξής:

Πρώτον, ο βαθμός συλλειτουργίας της Ο.Κ.Ε. με τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές ενώσεις εθνικού επιπέδου. Δεύτερον, οι τρόποι με τους οποίους ο εξεταζόμενος θεσμός επιδιώκει να διαμορφώσει **συναντίληψη** μεταξύ συγκρουόμενων συμφερόντων. Τρίτον, το κατά πόσον υπάρχουν περιθώρια διεύρυνσης των συνεργασιών της Ο.Κ.Ε.. Τέταρτον, ο βαθμός στον οποίο αντλείται εμπειρία από άλλες ευρωπαϊκούς θεσμούς τύπου Ο.Κ.Ε.. Πέμπτον, ο τρόπος επικοινωνίας του έργου της στους θεσμικούς και μη κυβερνητικούς παράγοντες και γενικότερα στην κοινωνία.

Στα είκοσι χρόνια της Ο.Κ.Ε., ο βαθμός **συλλειτουργίας** με τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές ενώσεις εθνικού επιπέδου εξαρτάτο σε μεγάλο βαθμό από την εκάστοτε ηγεσία της Ο.Κ.Ε. αλλά και της κάθε ένωσης. Υπό ομαλές συνθήκες υπάρχει μια ικανοποιητική αλληλεπίδραση. Από το 2009 και έπειτα, ενώ η κρίση θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή για εντατικοποίηση του διαλόγου, εντούτοις παρατηρείται μια **εσωστρέφεια** στις εθνικές ενώσεις, η οποία αντανακλάται στην λειτουργία της Ο.Κ.Ε.. Άλλωστε όταν η κυβέρνηση αποστέλλει νομοσχέδια που αφορούν τη φορολογική και την ασφαλιστική νομοθεσία με πολύ περιορισμένη προθεσμία επεξεργασίας λόγω ειδικών συνθηκών, ο χρόνος διεξαγωγής διαλόγου αναγκαστικά είναι άκρως περιορισμένος.

Η Ο.Κ.Ε. επιδιώκει να διαμορφώσει **συναίνεση** μεταξύ συγκρουόμενων συμφερόντων με τους εξής τρόπους: Ο πάγιος «**διαδικαστικός**» τρόπος είναι μέσω της συνύπαρξης στα πλαίσια της Ο.Κ.Ε. των εκπροσώπων όλων των φορέων και της καθημερινής τριβής και προσπάθειας για συμφωνία και για θέσπιση προτεραιοτήτων. Επέρχεται μία εξοικείωση και μια όσμωση με το άλλο μέρος και διαμορφώνεται μια κοινή γλώσσα.

Τα αποτελέσματα αυτού του τρόπου διαμόρφωσης συναίνεσης κρίνονται ως περισσότερο σταθερά στον χρόνο. Ο δεύτερος τρόπος είναι **ad hoc** και εξίσου ουσιαστικός. Επιλέγεται ένα θέμα καίριας σημασίας, όπως η φτώχεια, η απασχόληση, το φορολογικό σύστημα και πραγματοποιείται στοχευμένη προσπάθεια ώστε να διαμορφωθούν κοινές απόψεις.

Η ελληνική Ο.Κ.Ε. έχει ένα ευρύ πεδίο συνεργασίας με άλλες Ο.Κ.Ε., τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η συνεργασία είναι απαραίτητη καθώς δεν νοείται κοινωνικό κράτος μόνο σε εθνικό επίπεδο, καθώς ο κοινωνικός διάλογος πραγματοποιείται πλέον σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο. Προς αυτή την κατεύθυνση, διοργανώνεται κάθε χρόνο η **Ετήσια Συνάντηση της Ε.Ο.Κ.Ε. και των Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων της Ε.Ε.**, η οποία αποτελεί την κορυφαία εκδήλωση της συνεχούς επαφής και συνεργασίας των θεσμών (Ο.Κ.Ε., 2013, σελ. 20).

Κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι τα τελευταία χρόνια η εικόνα της χώρας στο εξωτερικό έχει πληγεί λόγω διαφόρων οικονομικών κυρίως παραγόντων, όποτε η προσπάθεια περαιτέρω **διεύρυνσης των συνεργασιών** της Ο.Κ.Ε. θεωρείται απαραίτητη. Ζητήματα οικονομικού χαρακτήρα, όπως απουσία δυνατότητας πολλών ταξιδιών στο εξωτερικό λόγω έλλειψης πόρων μπορούν να αντιμετωπιστούν με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ενδεχομένως μέσω πρόσκλησης των ξένων αντιπροσωπειών στην Ελλάδα.

Η συνεργασία με την ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. έχει προσφέρει πολύτιμη εμπειρία στην ελληνική, όπως και η συνεργασία με έτερες ευρωπαϊκές Ο.Κ.Ε. και ιδίως με την γαλλική, η οποία είναι η «μητέρα» του θεσμού. Μέσω της συνεργασίας με την γαλλική Ο.Κ.Ε. καλλιεργείται το λεγόμενο **«esprit de corps»**, το οποίο είναι απαραίτητο για την γόνιμη λειτουργία της. Ωστόσο, εμπειρία μπορεί να αντληθεί και από χώρες που δεν διαθέτουν θεσμούς σαν την Ο.Κ.Ε., όπως η Γερμανία, οι Η.Π.Α. και η Αγγλία ως προς τους θεσμούς κοινωνικού διαλόγου που διαθέτουν, οι οποίοι εντέλει οδηγούν σε ικανοποιητικά επίπεδα κοινωνικής συναίνεσης.

Το έργο της Ο.Κ.Ε. επικοινωνείται θεσμικά ως εξής: Η γνωμοδότηση του οργάνου αποστέλλεται στον Υπουργό και στους βουλευτές. Είθισται να καλείται από την Βουλή, και συγκεκριμένα από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή που επεξεργάζεται ένα σχέδιο νόμου ώστε να παραθέσει και δια ζώσης τις απόψεις της. Εκπροσωπείται είτε με εκπροσώπους των κοινωνικών φορέων, είτε με επιστημονικά στελέχη σε διάφορες

επιτροπές. Η συμμετοχή της ελληνικής Ο.Κ.Ε. είναι άλλωστε επιβεβλημένη σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως το Επιχειρησιακό πρόγραμμα ενίσχυσης της προσβασιμότητας.

Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Από κοινωνιολογική άποψη, η συμμετοχή των κοινωνικών μερών στην άσκηση της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής αποβλέπει στη δημιουργία ενός **διαρκούς μηχανισμού συνάντησης και διαβούλευσης**, έτσι ώστε να ισχυροποιηθεί η **κοινωνική συμφωνία** ως προς την άσκηση της κρατικής πολιτικής.

Όπως αναλύεται και στις συνοδευτικές εκθέσεις του συστατικού νόμου της Ο.Κ.Ε., τέτοιου είδους θεσμοί μπορούν να αποτελέσουν μηχανισμούς **πρόληψης της σύγκρουσης** μέσω του ουσιαστικού διαλόγου, οι οποίοι οδηγούν τα κοινωνικά μέρη σε σύγκλιση με τη δημόσια εξουσία για την πραγματοποίηση ή τον προγραμματισμό της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Έτσι, όσο και αν εμφανίζονται σποραδικές θεωρητικές επικρίσεις με το σκεπτικό ότι ειδικά σε περιόδους οικονομικής κρίσης και μερικής αποσυνδικαλιστικοποίησης (desyndicalisation) τέτοιοι μηχανισμοί συμμετοχής οδηγούν σε ένα συντεχνιακό κράτος, παραμένει επικρατούσα η άποψη ότι οι θεσμοί αυτοί έχουν μία αναμφίβολη κοινωνική προσφορά σε επίπεδο κράτους.

Στην μακρόχρονη πορεία του, ο θεσμός εδραιώθηκε χάρη στην ουσιαστική και πολύπλευρη στήριξη των οργανώσεων των παραγωγικών τάξεων, και κυρίως των εργοδοτών και των εργαζομένων, που συνήνεσαν να καταστήσουν την Ο.Κ.Ε. μόνιμο βήμα διαλόγου μεταξύ τους, παράλληλα με το βήμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Στην καθιέρωση του θεσμού συνέβαλε και η ανάληψη της Προεδρίας της Ο.Κ.Ε. από προσωπικότητες του ακαδημαϊκού χώρου και υποστηρικτές του κοινωνικού διαλόγου.

Όσον αφορά στις αδυναμίες του θεσμού, πέραν από το γεγονός ότι είναι σχετικά νέος, έχει και την ιδιαιτερότητα να αποτελείται από φορείς με διαφορετικές προσεγγίσεις, επιδιώξεις και εμπειρίες. Από την άλλη πλευρά, είναι κατανοητή η δυσχέρεια σύνθεσης απόψεων ως προς την κατεύθυνση και τον προσανατολισμό ενός οργανισμού, όταν οι

απόψεις προέρχονται από εργοδότες και εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα, αλλά και δημόσιους υπαλλήλους, αγρότες και επαγγελματικούς συλλόγους.

Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί μια σχετική **έλλειψη αναγνωρισιμότητας** της Ο.Κ.Ε. από υπηρεσιακές μονάδες της δημόσιας διοίκησης, η οργανωτική διάρθρωση της οποίας είναι ελάχιστα προσανατολισμένη σε τέτοιους θεσμούς. Επιπρόσθετα, από την ίδια την Ο.Κ.Ε. εκφράζεται ανησυχία για τον περιορισμό και τη συνεχή υποβάθμιση του ρόλου του κοινωνικού διαλόγου για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Το γεγονός αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στην λειτουργία των θεσμών και την εκπροσώπηση της οργανωμένης κοινωνίας (Ο.Κ.Ε., 2012, σελ. 11).

Παράλληλα, παρατηρείται σε ένα βαθμό **έλλειμμα στη διάχυση** των Γνωμών της Ο.Κ.Ε., το οποίο οφείλει να αντιμετωπιστεί με την κατάλληλη επικοινωνιακή στρατηγική, όπως προτείνεται και στην συνέχεια.

Παρόλα αυτά, η σύνθεση των απόψεων επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό καθώς η Ο.Κ.Ε. αποτελεί μια **κοινωνική και πολιτική αναγκαιότητα**. Η αναγκαιότητα αναδεικνύεται περισσότερο σήμερα όπου η οικονομική ύφεση, η ανεργία, η κρίση της κοινωνικής ασφάλισης, η μετανάστευση και το ασταθές κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον δημιουργούν ένα σκηνικό που απαιτεί συνθετικές και όχι αποσπασματικές λύσεις. Ζητούμενο αποτελεί η σύνθεση των απόψεων όλων των κοινωνικοοικονομικών ομάδων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα οικονομικοκοινωνικά προβλήματα. Σε αυτή την σύνθεση είναι σημαντικό να αισθάνεται η κάθε ομάδα ότι ακούστηκε η φωνή της και ότι η γνώμη της ελήφθη υπ' όψιν στην διαμόρφωση της συλλογικής άποψης, ανεξάρτητα από το εάν τελικά υιοθετήθηκε.

Συμπεραίνεται ότι η σύνθεση των απόψεων που πραγματοποιεί η Ο.Κ.Ε. δεν είναι απλώς μια οικονομική ή κοινωνική λειτουργία. Είναι μια κατ' εξοχήν **πολιτική λειτουργία**, καθώς ενισχύει τη συμμετοχική διάσταση της δημοκρατίας, η οποία είναι δύσκολο να επιτευχθεί από τους παραδοσιακούς πολιτικούς θεσμούς.

Γενικά Συμπεράσματα και Προτάσεις Βελτίωσης του Πλαισίου Λειτουργίας

Στο παρόν μέρος εξετάζεται το κατά πόσον επαληθεύθηκε η υπόθεση εργασίας σχετικά με τους δύο εξεταζόμενους θεσμούς, προτείνονται ορισμένες τεκμηριωμένες προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας τους και παρατίθενται ορισμένα γενικά συμπερασματικά σχόλια.

Κατά την εφαρμογή της **μεθοδολογίας** υπήρξε ιδιαίτερη βοήθεια από το επιστημονικό δυναμικό της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας και το υλικό τεκμηρίωσης από τις εκδόσεις των εξεταζόμενων θεσμών ήταν ιδιαίτερα ωφέλιμο. Χρήσιμες και ουσιαστικές ήταν και οι κατευθύνσεις του επιβλέποντος. Ζήτημα αποτέλεσε το γεγονός ότι η Ε.Ο.Κ.Ε. καθώς και το ένα μέλος της Ολομέλειας που ανταποκρίθηκε στο αρχικό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δεν απάντησαν στο ερωτηματολόγιο μέχρι την προθεσμία υποβολής της εργασίας. Επιπλέον, για το Μέρος Ι όπου πραγματοποιείται η ιστορική αναδρομή, η σχετική με τον θεσμό βιβλιογραφία ήταν σχετικά περιορισμένη.

Όπως προαναφέρθηκε στην εισαγωγή, η **υπόθεση εργασίας** της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι ότι η Ε.Ο.Κ.Ε. και η Ο.Κ.Ε. φέρουν εις πέρας αποτελεσματικά τον γνωμοδοτικό τους ρόλο και επιπλέον συμβάλουν ενεργά στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και στην διαμόρφωση πολιτικών σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο αντίστοιχα.

Συμπερασματικά Σχόλια και Προτάσεις για την Ε.Ο.Κ.Ε.

Όσον αφορά στην Ε.Ο.Κ.Ε., διαπιστώθηκε από την συνολική μελέτη του υλικού τεκμηρίωσης ότι διεκπεραιώνει σε ικανοποιητικό βαθμό τις βασικές της λειτουργίες. Πρώτον, αποτελεί έναν **χρήσιμο χώρο διαλόγου**, στον οποίο μπορούν να συγκεντρώνονται οι εκπρόσωποι των τομεακών συμφερόντων σε ευρεία συνεργατική βάση για να ανταλλάσσουν ιδέες και απόψεις. Δεύτερον, συνιστά ένα γνωμοδοτικό όργανο το οποίο παρέχει δυνατότητες στις ομάδες συμφερόντων να επηρεάσουν σε ένα βαθμό την πολιτική και την διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Συνοψίζοντας τα ευρήματα της έρευνας, διαπιστώνεται ότι ο γνωμοδοτικός ρόλος της Ε.Ο.Κ.Ε. αν και σημαντικός, περιορίζεται από το γεγονός ότι η νομοθετική διαδικασία στα πλαίσια της Ε.Ε. λειτουργεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε το υπό διαμόρφωση νομοθέτημα φτάνει στην Ε.Ο.Κ.Ε. σε προχωρημένο στάδιο της διαδικασίας, όπου τα βασικά σημεία του έχουν ήδη οριστικοποιηθεί. Επιπρόσθετα, πλήττεται και από το γεγονός ότι αρκετές ομάδες συμφερόντων παρακάμπτουν την Ε.Ο.Κ.Ε., επιδιώκοντας να επηρεάσουν άμεσα τα νομοθετικά όργανα της Ε.Ε..

Άλλωστε ο θεσμός, όπως και οι περισσότεροι ευρωπαϊκοί θεσμοί, πλήττεται από την λεγόμενη «**κρίση εκπροσώπησης**» καθώς μεγάλο ποσοστό της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης αισθάνεται πλέον αποξένωση προς τους θεσμούς εκπροσώπησης.

Παρόλα τα παραπάνω, θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική η Ε.Ο.Κ.Ε. ως ένα forum κοινωνικού και ευρύτερου διαλόγου μεταξύ των ενώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Προάγει την διαβούλευση, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την σταδιακή **οικοδόμηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας** και την **περιστολή του δημοκρατικού ελλείμματος** που χαρακτηρίζει την Ένωση. Επιπλέον, μέσω της έντονης δραστηριότητας της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και των εκδηλώσεων που διοργανώνει, ενημερώνει την κοινή γνώμη για την συμβολή της Ε.Ε. στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των ευρωπαίων πολιτών.

Σύμφωνα με ορισμένους μελετητές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η σημασία των γνωμοδοτήσεων της Ε.Ο.Κ.Ε. μειώνεται λόγω της μη δεσμευτικότητας τους απέναντι στα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα. Παρά το γεγονός αυτό, δεν κρίνεται σκόπιμη η τροποποίηση του νομικού πλαισίου, έτσι ώστε οι γνωμοδοτήσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. να αποκτήσουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Θεωρείται αποτελεσματικότερη η αύξηση της απήχησης του οργάνου εντός του θεσμικού πλαισίου της Ε.Ε. μέσω της de facto αντιπροσώπευσης ενός μεγάλου ποσοστού του υπό διαμόρφωση ευρωπαϊκού δήμου και μέσω της αύξησης του κύρους του θεσμού μέσω της βελτίωσης της λειτουργίας του και της ένταξης στους κόλπους του προσωπικοτήτων εγνωσμένου κύρους.

Από τα συμπεράσματα που συνάχθηκαν διατυπώνονται οι παρακάτω προτάσεις:

Πρώτον, η Ε.Ο.Κ.Ε. έχει περιθώρια περαιτέρω σύσφιξης των δεσμών της με την κοινωνία των πολιτών, διεύρυνσης των ζητημάτων που τίθενται υπό διαβούλευση και

τεκμηρίωσης των θέσεων της μέσω του κατάλληλου επιστημονικού προσωπικού.¹⁰ Η ουσιαστική συμβολή του θεσμού κρίνεται ως απαραίτητη ώστε να καταστεί πραγματικότητα το όραμα της **συμμετοχική δημοκρατία** που ορίζει η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Δεύτερον, για να επιλέγονται τα μέλη της Ε.Ο.Κ.Ε. λόγω των ικανοτήτων τους και όχι λόγω των πολιτικών τους τοποθετήσεων, θα πρέπει να εκλέγονται άνευ κυβερνητικής παρέμβασης από τα μέλη των εθνικών επαγγελματικών και λοιπών ενώσεων, τις οποίες θα εκπροσωπούν στις Βρυξέλλες. Η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου σε αυτό το ζήτημα θα προάγει την **δημοκρατική νομιμοποίηση** του εξεταζόμενου θεσμού.

Τρίτον, για να αυξηθεί η σημασία των γνωμών της Ε.Ο.Κ.Ε., η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα μπορούσε να παρουσιάζει στην ολομέλεια της μια **έκθεση**, αναφέροντας τις απόψεις και τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του εξεταζόμενου θεσμού επί διαφόρων σημείων ή άρθρων μιας πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ολομέλεια θα ψήφιζε υπέρ ή κατά των απόψεων, όχι μόνον της δικής της κοινοβουλευτικής επιτροπής, αλλά επίσης και εκείνων της Ε.Ο.Κ.Ε.. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα αποκτούσε έτσι έναν κεντρικό ρόλο στη νομοθετική διαδικασία της Ε.Ε., εφόσον οι τροποποιήσεις του θα εξέφραζαν και τις απόψεις των οργάνων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών σε ενωσιακό επίπεδο.¹¹

Τέταρτον, προτείνεται η έκδοση λιγότερων γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας σε σχέση με τα σημερινά δεδομένα και η περισσότερη έμφαση στην ουσιαστική αξιοποίηση τους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στην ίδια κατεύθυνση, θα ήταν χρήσιμο η Ε.Ο.Κ.Ε. λειτουργεί ως **«policy initiator»** έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε καίρια πεδία πολιτικής και στην συνέχεια να παρακολουθεί στενά την εξέλιξη των προτάσεων κατά την νομοθετική διαδικασία.¹²

Πέμπτον, προτείνεται η συστηματική προσπάθεια μείωσης της γραφειοκρατίας, η οποία διέπει σε ένα βαθμό τις συναντήσεις της Ολομέλειας.

¹⁰ Τα παραπάνω επισημαίνονται από τον **Stijn Smismans**, Καθηγητή Ευρωπαϊκού Δικαίου και Διακυβέρνησης και Διευθυντή του Κέντρου Ευρωπαϊκού Δικαίου και Διακυβέρνησης (CELAG).

¹¹ Τα παραπάνω υποστηρίζονται από τον **Νικόλαο Μούση**, πρώην στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1967-2000) και βραβευμένο μελετητή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

¹² Η συγκεκριμένη πρόταση εμπεριέχεται στο Πρόγραμμα του **Δημήτριου Δημητριάδη**, πρώην Προέδρου της Ε.Ο.Κ.Ε..

Έκτον, για την διαμόρφωση συναντίληψης και αλληλοκατανόησης θα ήταν χρήσιμο να εντατικοποιηθεί η διοργάνωση πολιτιστικών εξόδων και άτυπων συναντήσεων μεταξύ των μελών της Ολομέλειας.

Συμπερασματικά Σχόλια και Προτάσεις για την Ο.Κ.Ε. Ελλάδα

Όσον αφορά στην Ο.Κ.Ε. Ελλάδα, συμπεραίνεται ότι η υπόθεση εργασίας επαληθεύεται επίσης σε μεγάλο βαθμό. Διαπιστώθηκε ότι οι γνωμοδοτήσεις του θεσμού είναι ιδιαίτερα **τεκμηριωμένες** και ότι επιδιώκεται σθεναρά η προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου τόσο σε εθνικό όσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπρόσθετα, η Ο.Κ.Ε. Ελλάδα έχει δημιουργήσει ένα **ευρύ δίκτυο επαφών** σε παγκόσμιο επίπεδο, με χώρες της Ασίας, της Αφρικής και της Νότιας Αμερικής.

Συνοψίζοντας όμως τα ευρήματα της μελέτης, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν τα εξής: Πρώτον, η λειτουργία του θεσμού πλήττεται από την **διαδικασία του κατεπείγοντος** με την οποία ψηφίζονται ορισμένα νομοσχέδια για ζητήματα που εμπίπτουν στον πυρήνα των αρμοδιοτήτων της Ο.Κ.Ε.. Δεύτερον, η οικονομική κρίση που πλήττει τα τελευταία χρόνια την χώρα και οι περιορισμοί που συνεπάγεται επηρεάζουν σε ένα βαθμό την εύρυθμη λειτουργία του οργάνου. Άλλωστε, από το 2009 και έπειτα η κρίση έχει οδηγήσει τα συνδικάτα και τις ενώσεις σε εθνικό επίπεδο σε μια **«εσωστρέφεια»** αντί να προάγει τον κοινωνικό διάλογο. Τρίτον, το τελευταίο διάστημα λόγω της πολιτικής αστάθειας και της οικονομικής ύφεσης, η εικόνα της χώρας στο εξωτερικό έχει πληγεί σημαντικά, γεγονός που επηρεάζει την λειτουργία του εξεταζόμενου θεσμού. Τέταρτον, το έργο της Ο.Κ.Ε., τόσο το γνωμοδοτικό όσο το ευρύτερο, θα μπορούσε να προβάλλεται περισσότερο στην κοινή γνώμη μέσω της χρήσης των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, στα πρότυπα της Ε.Ο.Κ.Ε..

Με βάση τα παραπάνω μπορούν να διατυπωθούν οι εξής προτάσεις:

Πρώτον, προτείνεται η μέγιστη δυνατή **διεύρυνση των εκπροσωπούμενων ομάδων**. Οι τροποποιήσεις που επέφερε ο νόμος 3943/2011 με την ένταξη στην Γ΄ ομάδα της Εθνικής Συνομοσπονδίας ατόμων με αναπηρία και οργανώσεων για θέματα ισότητας των δύο φύλων, κινείται στην σωστή κατεύθυνση για την βέλτιστη δυνατή εκπροσώπηση της κοινωνίας των πολιτών.

Δεύτερον, δεδομένης της πολιτικοοικονομικής κατάστασης της χώρας, είναι δύσκολο να αποφευχθούν τα κατεπείγοντα νομοσχέδια σε πεδία όπως για παράδειγμα το φορολογικό και το ασφαλιστικό σύστημα. Ως αποτέλεσμα, προτείνεται η διεξαγωγή **έγκαιρου διαλόγου** στα πλαίσια της Ο.Κ.Ε. έτσι ώστε όταν προκύψει έναν κατεπείγον νομοσχέδιο να έχει διαμορφωθεί ήδη μια **συναντίληψη** των κοινωνικών εταίρων επί των ζητημάτων που θα αφορά.¹³ Σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αξιοποιηθεί η θεσμική δυνατότητα της Ο.Κ.Ε. να εκδίδει γνώμη πρωτοβουλίας.

Τρίτον, προτείνεται η **χρήση της τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνιών** για την βέλτιστη δυνατή επικοινωνία του έργου της στην κοινή γνώμη. Η Ε.Ο.Κ.Ε. έχει να προσφέρει καλές πρακτικές προς αυτή την κατεύθυνση καθώς χρησιμοποιεί με ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης όπως το facebook, το twitter και το youtube.¹⁴ Σύμφωνα με την υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας, Μάρθα Θεοδώρου τέτοια πρόταση έχει ήδη κατατεθεί και είναι υπό διαμόρφωση.

Συμπεραίνεται ότι η ενίσχυση του κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου και, γενικότερα, η ανάπτυξη της συμμετοχικής δημοκρατίας και του ρόλου των κοινωνικών εταίρων και των άλλων συνιστωσών της κοινωνίας των πολιτών, αποτελούν πρωταρχικούς παράγοντες για ένα πραγματικό, **βιώσιμο εκδημοκρατισμό** και μια **αποτελεσματική διακυβέρνηση** των σύγχρονων κοινωνιών.

Σύμφωνα και με τον **Martin Schulz (Ο.Κ.Ε., 2013)**, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Ε.Ο.Κ.Ε. και τα εθνικά Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια παίζουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο καθώς φέρνουν την Ε.Ε. κοντά στους πολίτες της, συμβάλλοντας στην μείωση του **δημοκρατικού ελλείμματος**. Θα πρέπει όμως να υπογραμμισθεί ότι η δημιουργία συμμετοχικών θεσμών και η εκπροσώπηση σ' αυτά των κοινωνικών συμφερόντων δεν αρκούν για να τους εξασφαλίσουν ζωτικότητα και ουσιαστική συμβολή στην δημόσια πολιτική. Απαιτείται επί πλέον ένα ελάχιστο **κοινωνικό consensus**, αξιοπιστία των εκάστοτε διακηρύξεων της εκτελεστικής εξουσίας και ανεξαρτησία του θεσμικού οργάνου.

¹³ Η συγκεκριμένη πρόταση προέκυψε κατόπιν σχετικής συζήτησης με τον Δρ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου, επιστημονικό συνεργάτη του εξεταζόμενου θεσμού.

¹⁴ Για την προβολή των δράσεων της Ε.Ο.Κ.Ε. στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης: <https://www.facebook.com/EuropeanEconomicAndSocialCommittee>, <https://www.youtube.com/user/EurEcoSocCommittee/featured>

Η ουσιαστική λειτουργία των συμμετοχικών οργάνων μπορεί να απειληθεί από **θεσμικές αιτίες** όπως συγκεντρωτισμός και γραφειοκρατία, από **πολιτικούς παράγοντες** όπως διάθεση επιβολής αποφάσεων χωρίς διάλογο από την εκτελεστική εξουσία και από **κοινωνικές συγκυρίες** όπως η τρέχουσα, στην οποία υπάρχει μειωμένος κοινωνικός πλούτος προς κατανομή.

Βιβλιογραφία

Πρωτογενείς Πηγές

Ενωσιακή Νομοθεσία και Έγγραφα

Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., C 83, της 30.03.2010, διαθέσιμη στο:

<http://www2.parliament.cy/parliamentgr/101/codified%2030%20march%202010.pdf>

Συνθήκη της Νίκαιας, ΕΕ C 80 της 10.3.2001.

Συνθήκη του Άμστερνταμ, ΕΕ C 340 της 10.11.1997.

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Maastricht), ΕΕ C 191 της 29.7.1992.

Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, ΕΕ L 169 της 29.6.1987.

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα της 25.3.1957.

Κωδικοποιημένη έκδοση του εσωτερικού Κανονισμού της Ε.Ο.Κ.Ε., L 324/52 της 14.07.2010, διαθέσιμη στο:

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32010Q1209\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32010Q1209(01))

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών», SOC 519 της 27.05.2015, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.soc-opinions.34325>

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης -

Εκθεση για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 και 473/2013», ECO 375 της 19.03.2015 διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eco-opinions.34405>

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013», ECO 258 της 14.07.2010, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eco-opinions.18516>

Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ε.Ο.Κ.Ε.

(2012) διαθέσιμο στο: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eu-cooperation.22469>

Εθνική Νομοθεσία και Έγγραφα

Βουλή των Ελλήνων, **Το Σύνταγμα της Ελλάδας** (1975, 1986, 2001, 2008).

Νόμος 3943/2011 (ΦΕΚ 66/Α΄/31.3.2011) με τίτλο «Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών».

Νόμος 3220/2004 (ΦΕΚ 15/Α΄/28.1.2004) με τίτλο «Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής - αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις».

Νόμος 2232/1994 (ΦΕΚ 140/Α΄/31.8.1994) με τίτλο «Σύσταση Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και άλλες διατάξεις».

Απόφαση 2126/1981 του Πρωθυπουργού «περί συστάσεως και λειτουργίας Συμβουλίου Κοινωνικής και Οικονομικής Πολιτικής».

Απόφαση 1096/1978 του Πρωθυπουργού «περί συστάσεως και λειτουργίας Συμβουλίου Κοινωνικής και Οικονομικής Πολιτικής».

Γνώμη Ο.Κ.Ε. νο 308, «Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη: Προτεραιότητες και Προκλήσεις αποτελεσματικής εφαρμογής», Ιούνιος 2015.

Γνώμη Ο.Κ.Ε. νο 197, «Προτάσεις της Ο.Κ.Ε. στο νέο κύκλο της Στρατηγικής της Λισαβόνας», Ιούνιος 2008.

Βιβλία

Economic and Social Committee of the European Communities, (1980). *European interest groups and their relationships with the Economic and Social Committee*. England: Saxon House.

Κιουκιάς Κ., (1994). *Οργάνωση συμφερόντων στην Ελλάδα- Ενσωμάτωση και πρόσβαση στο κράτος σε συγκριτική προοπτική*. Αθήνα: Εξάντας.

Neugebauer D., (2007). *European Economic and Social Committee- A sufficient institution for participation?* GRIN Verlag.

Nugent N., (2003). *Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Hampshire U.K.: Σαββάλας.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2004¹). *Συμβολή στον δημόσιο διάλογο και στην διαμόρφωση πολιτικών - Απασχόληση, εργασιακές σχέσεις*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2004²). *Συμβολή στον δημόσιο διάλογο και στην διαμόρφωση πολιτικών - Υγεία, Πρόνοια, Κοινωνική Ασφάλιση*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (1982). *Οι κοινωνικοεπαγγελματικές Οργανώσεις της Ελλάδος*. Βρυξέλλες.

Panke D., Honnige C., Gollub J., (2015). *Consultive Committees in the European Union- No vote – no influence?* ECPR Press.

Πλιάκος Α., (2006). *Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης I- Περί Θεσμών*. Αθήνα: Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στεφάνου Κ., Μοσχονάς Α., (2006). Κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο: **Στεφάνου Κ., Τσινισιζέλης Β., Φατούρος Αρ.**,

Χριστοδουλίδης Θ. (επιμ.) *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, Τόμος Α΄, Ενοποιητική Δυναμική – Δικαιοταξία- Διακυβέρνηση 659-681.* Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

Έντυπα Τεκμήρια

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2013). *Κοινωνικός Διάλογος.* Τόμος 4.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2012). *Κοινωνικός Διάλογος.* Τόμος 2.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2011). *Κοινωνικός Διάλογος.* Τεύχος 1, τόμος 2.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2009). *Εθνική Κοινωνική Αναπτυξιακή Συμφωνία.* Αθήνα.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2008). *Απολογισμός Δραστηριοτήτων.*

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος, (2005). *Ενημερωτικό Δελτίο,* Τεύχος 19.

Άρθρα

Critchley P., (1995). The Social Market Model, *Academia.* Διαθέσιμο στο:

http://www.academia.edu/705419/The_Social_Market_Model

Davis E.,(2013). Information Guide- European Economic and Social Committee, *Cardiff University.*

James W., (2007). European Economic and Social Committee, *Civitas- Institute for the Study of Civil Society.*

Εκθέσεις

European Economic and Social Committee, (2015¹). *Shaping Europe - Recent EESC Achievements*, Brussels: European Economic and Social Committee, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-273-en-n.pdf>

European Economic and Social Committee, (2015²). *The EESC priorities during the Luxemburg Presidency*, Brussels: European Economic and Social Committee, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-389-en-n.pdf>

European Economic and Social Committee, (2014¹). *European Economic and Social Committee contribution to European Commission's 2015 Work Programme*, Brussels: European Economic and Social Committee, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-06-14-108-en-n.pdf>

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, (2014²). *Ανακαλύψτε τί μπορεί να κάνει για εσάς η ΕΟΚΕ*, Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-13-306-el-c--2.pdf>

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, (2011¹). *Πρόγραμμα εργασίας του Προέδρου και προτεραιότητες 2010- 2013, Οικοδομώντας μια ισχυρότερη κοινωνία των πολιτών της Ευρώπης*, Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Ένωση, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc-2010-31-el.pdf>

European Economic and Social Committee, (2011²). *It takes two to tango*, Brussels: European Economic and Social Committee, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/cese-2011-05-en.pdf>

European Economic and Social Committee, (2010). *Mario Sepi's term as President: October 2008- October 2010*, Brussels: European Economic and Social Committee, διαθέσιμη στο: http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/bilan-sepi_en.pdf

European Economic and Social Committee, (2007). *Programme of the President Dimitris Dimitriadis 2006-2008*, Brussels: European Economic and Social Committee, διαθέσιμη στο: <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc-2007-001-en.pdf>

Εισηγητική Έκθεση για τον νόμο «Σύσταση Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και άλλες διατάξεις», 2.6.1994.

Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, (27.7.1994). *Πρακτικό στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας «Σύσταση Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής» προς την Βουλή των Ελλήνων.*

Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, (8.8.1994). *Έκθεση για τον νόμο «Σύσταση Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και άλλες διατάξεις».*

Διαδικτυακές Πηγές

Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eesc/index_el.htm (τελευταία επίσκεψη στις 23.08.2015)

Επίσημη πύλη πρόσβασης στην νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενότητα για την Ε.Ο.Κ.Ε.: <http://eur-lex.europa.eu/browse/institutions/eco-social.html> (τελευταία επίσκεψη στις 21.08.2015)

Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.el.home> (τελευταία επίσκεψη στις 23.08.2015)

Επίσημη ιστοσελίδα Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδας <http://www.oke.gr/index.html> (τελευταία επίσκεψη στις 23.08.2015)

Επίσημη σελίδα της Ε.Ο.Κ.Ε. στην ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης facebook: <https://www.facebook.com/EuropeanEconomicAndSocialCommittee> (τελευταία επίσκεψη στις 20.08.2015)

Επίσημο κανάλι της Ε.Ο.Κ.Ε. στον ιστότοπο youtube: <https://www.youtube.com/user/EurEcoSocCommittee/featured> (τελευταία επίσκεψη στις 23.08.2015)

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ενότητα για Ε.Ο.Κ.Ε.: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.13.html (τελευταία επίσκεψη στις 23.08.2015)

<http://www.aicesis.org/> (τελευταία επίσκεψη στις 20.08.2015)

Επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος: <http://www.gsevee.gr/2011-09-15-08-08-38/eoke> (τελευταία επίσκεψη στις 20.08.2015)

Επίσημη ιστοσελίδα Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών: <http://www.sev.org.gr/> (τελευταία επίσκεψη στις 10.07.2015)

Επίσημη ιστοσελίδα Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος: <http://www.gsee.gr/organismi/organismi-kinonikis-politikis/> (τελευταία Επίσκεψη στις 23.08.2015)

http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/4/2/3/?lang=gr&all=1&s=1&e=10
(τελευταία επίσκεψη στις 23.08.2015)

<http://www.okeobservatory.gr/index.php> (τελευταία επίσκεψη στις 22.08.2015)

<http://www.oke-energogiransi.gr/portal/#> (τελευταία επίσκεψη στις 22.08.2015)

<http://news.in.gr/economy/article/?aid=802620> (τελευταία επίσκεψη στις 10.08.2015)

Παράρτημα Ι – Ερωτηματολόγιο

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε για τις ανάγκες εκπόνησης διπλωματικής εργασίας της σπουδάστριας Νικολέτας Λεκανίδη στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών της ΕΣΔΔ- ΚΓ' Σειρά- με θέμα «Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) ως θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Απευθύνεται σε μέλη της Ο.Κ.Ε. με στόχο να διαπιστωθεί η συμβολή της Ε.Ο.Κ.Ε. και της Ο.Κ.Ε. στην διαμόρφωση πολιτικών και συναινετικής κουλτούρας σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο αντίστοιχα.

Η Ε.Ο.Κ.Ε. στο πλαίσιο της Ε.Ε.

1. Διευρύνεται το πλαίσιο της κοινωνικής αποδοχής από συνδικάτα και ενώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο;
2. Επικοινωνούνται ικανοποιητικά οι γνωμοδοτήσεις και οι δράσεις της Ε.Ο.Κ.Ε. στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.;
3. Υπάρχει δυνατότητα διεύρυνσης του ρόλου της Ε.Ο.Κ.Ε. στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.; Και αν ναι, πώς;

Η Δομή και η Λειτουργία της Ε.Ο.Κ.Ε.

4. Θεωρείτε ότι η δομή και η λειτουργία της Ε.Ο.Κ.Ε. είναι ικανοποιητική; Και αν ναι, με ποια κριτήρια;
5. Πώς κρίνετε τις σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των μελών στην συνέλευση της Ε.Ο.Κ.Ε.;

Η Ελληνική Ο.Κ.Ε.

6. Σε τί βαθμό συλλειτουργεί η Ο.Κ.Ε. με τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές ενώσεις εθνικού επιπέδου;
7. Προσπαθεί ώστε να διαμορφώσει συναίνεση μεταξύ συγκρουόμενων συμφερόντων;
8. Υπάρχουν περιθώρια διεύρυνσης των συνεργασιών της Ο.Κ.Ε.;
9. Αντλείται εμπειρία από άλλες ευρωπαϊκές Ο.Κ.Ε.;
10. Πώς επικοινωνεί το έργο της στους θεσμικούς και μη κυβερνητικούς παράγοντες και γενικότερα στην κοινωνία;

Παράρτημα II- Questionnaire

This questionnaire was formed for the thesis “The European Economic and Social Committee as an institutional body of the European Union” of the student of the Greek Public School of National and Regional Administration Nikoleta Lekanidi.

It is addressed to the E.E.S.C. in order to highlight its contribution in policy formulation and in the creation of a consensual culture within the E.U..

The E.E.S.C. within the E.U.

1. Does the social acceptance of trade unions and associations within the E.U. extend?
2. Are the opinions and actions of the E.E.S.C. effectively communicated to the other institutions of the E.U.?
3. Is it possible to increase the role of the E.E.S.C. within the institutions of the E.U.? If yes, how?

The E.E.S.C.’s Structure and Function

4. Do you consider the structure and function of the E.E.S.C. as satisfactory? If yes, why?
5. What is your opinion on the relations that are formed between the members of the E.E.S.C.’s assembly?

Παράρτημα ΙΙΙ- Οι Θητείες της Ο.Κ.Ε. Ελλάδας

Η **πρώτη θητεία** διήρκεσε από τον Δεκέμβριο του 1994 ως τον Ιανουάριο του 1998. Πρόεδρος διατέλεσε ο Κουκιάδης Ιωάννης, Καθηγητής του Α.Π.Θ. Αντιπρόεδρος της Α΄ Ομάδας διατέλεσε ο Κυριαζής Δημήτριος, πρώην Πρόεδρος του Σ.Ε.Β., της Β΄ Ομάδας ο Χατζησωκράτης Δημήτρης από την Γ.Σ.Ε.Ε. και της Γ΄ Ομάδας ο Λιόλιος Νικόλαος, Πρόεδρος Δ.Σ. της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής από την Α΄ Ομάδα ήταν ο Αναλυτής Νικόλαος, αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Σ.Ε.Β., ο Κεφάλας Χαράλαμπος, γενικός γραμματέας Ε.Ε.Σ.Ε. και ο Χαμπηλομάτης Γεώργιος, γενικός γραμματέας Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.. Από την Β΄ Ομάδα ο Κόλλιας Κωνσταντίνος και ο Παπαντωνίου Κωνσταντίνος από την Α.Δ.Ε.Δ.Υ. και ο Δημήτρης Τσουκαλάς από την Γ.Σ.Ε.Ε. Τέλος, από την Γ΄ Ομάδα μέλη ήταν ο Σταυρακάκης Μηνάς, Πρόεδρος Ο.Ε.Ε., ο Βάγιας Παναγιώτης, Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και ο Κορκόβελος Ιωάννης, μέλος Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Η **δεύτερη θητεία** διήρκεσε από τον Ιανουάριο του 1998 ως τον Ιανουάριο του 2001. Πρόεδρος από τον Μάρτιο του 1998 έως τον Μάιο του 1999 διατέλεσε ο Σκουρής Βασίλειος, Καθηγητής Α.Π.Θ. και από τον Ιούνιο του 1999 έως τον Απρίλιο του 2001 ο Κιντής Ανδρέας, Πρύτανης Ο.Π.Α.. Αντιπρόεδρος της Α΄ Ομάδας εξελέγη ο Κυριαζής Δημήτριος, πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β., της Β΄ Ομάδας ο Πολίτης Δημήτρης της Γ.Σ.Ε.Ε. και της Γ΄ Ομάδας ο Λιόλιος Νικόλαος, Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ..

Η **τρίτη θητεία** διήρκεσε από τον Ιανουάριο του 2001 έως τον Ιανουάριο του 2004. Πρόεδρος εξελέγη ο Κιντής Ανδρέας, Πρόεδρος του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και τέως Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Από την Α΄ Ομάδα, Αντιπρόεδρος εξελέγη ο Κυριαζής Δημήτριος, πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.. Από την Β΄ Ομάδα, ο Πολίτης Δημήτρης, μέλος του Δ.Σ. της Γ.Σ.Ε.Ε. και από την Γ΄ Ομάδα ο Λιόλιος Νικόλαος, πρώην Πρόεδρος Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ (**Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος**, 2004, σ.σ. 471-487).

Σύμφωνα με το Ενημερωτικό Δελτίο της Ο.Κ.Ε. (Φεβρουάριος 2005) η **τέταρτη θητεία** διήρκεσε από τον Ιανουάριο του 2004 έως τον Ιανουάριο του 2007. Πρόεδρος εξελέγη ο Αναλυτής Νίκος. Αντιπρόεδρος από την Α΄ Ομάδα εξελέγη ο Κεφάλας

Χαράλαμπος, από την Β΄ Ομάδα ο Πολίτης Δημήτριος και από την Γ΄ Ομάδα ο Λιόλιος Νικόλαος.

Η **πέμπτη θητεία** διήρκησε από τον Ιανουάριο του 2007 έως τον Ιούνιο του 2011. Πρόεδρος εξελέγη ο Πολυζωγόπουλος Χρήστος, τέως Πρόεδρος της Γ.Σ.Ε.Ε.. Αντιπρόεδρος από την Α΄ Ομάδα εξελέγη ο Στεφάνου Ιωάννης, από την Β΄ Ομάδα ο Κωνσταντίνος Παπαντωνίου και από την Γ΄ Ομάδα ο Λιόλιος Νικόλαος.

Με βάση την ενημερωτική έκδοση της Ο.Κ.Ε. «Κοινωνικός Διάλογος» (Ιανουάριος-Ιούνιος 2011), η **έκτη θητεία** διήρκησε από τον Ιούνιο του 2011 έως τον Ιούνιο του 2015. Επανεξελέγη ο Χρήστος Πολυζωγόπουλος με 57 ψήφους από τα 60 μέλη της Ολομέλειας. Αντιπρόεδροι της Ο.Κ.Ε. για την επόμενη τετραετία εκλέχθηκαν ομόφωνα οι Σκορίνης Νικόλαος, Γενικός Γραμματέας της Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε. από την Α΄ Ομάδα, Ηλιόπουλος Ηλίας, Γενικός Γραμματέας της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. από την Β΄ Ομάδα και Πεβερέτος Παναγιώτης, μέλος του Δ.Σ. της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. από την Γ΄ Ομάδα.

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)

Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Τάυρος

τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479

www.ekdd.gr